

МЕДИЧНА КАДЕМІЯ

№ 16 (321)

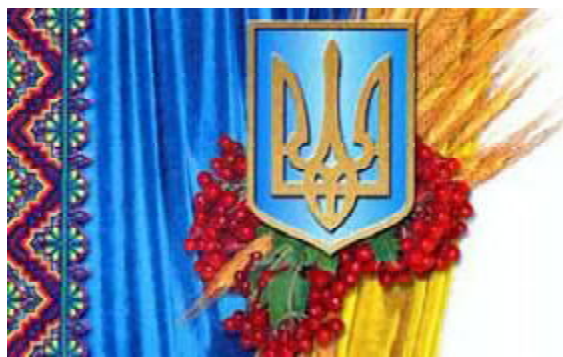
ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА 1997 РОКУ
30 серпня 2012 року

УКРАЇНСЬКИЙ ЧАС

ВІДМІННИКИ НАВЧАННЯ

І КАЛИНОЮ У ЛУЗІ У ПІСНЯХ ТИ ПОСТАЄШ

Я горджуся тобою, краю,
Ти зродився з битв і мрій.
Казав, кращого не знаю
Ще апостол Андрій.
І калиною у лузі
У піснях ти постаєш,
І у radoцax, і в тузі,

У церквах поклони б'єш.
Ти ішов шляхами Віри,
Смооскип знань ніс в світі,
Жив із совістю у мирі,
Лишав мудрості плоди.
Душа радістю обвита,
В майбуття ж торуєш слід,
Кольорами неба й жита
Зустрічає тебе світ.
На тобі сліди глибокі
Залишили Захід й Схід...
Ще історії уроки
Не засвоїв ти як слід,
Поріднився з шляхом долі
Час твоїх здобутків й згуб,
Твоїм символом волі
Був, є й буде тризуб!

Валерій ДІДУХ,
доцент ТДМУ

ПАМ'ЯТНИК, ЩО НАГАДУВАТИМЕ ПРО МИНУЛЕ Й ДОДАВАТИМЕ НАСНАГИ НА МАЙБУТНЄ

У Тернополі в урочистій обстановці відкрили пам'ятник Незалежності України.

Нарешті, вдалося втілити в життя рішення ще першої сесії міської ради першого демократичного скликання. Щоправда, тодішні депутати бажали бачити бронзову скульптурну композицію на майдані Волі. Пам'ятник там згодом постав, але королю Данилу Галицькому. А вже 2001 року народні обранці теж на сесії місцем для майбутнього монументу Українській Незалежності обрали серце міста – Театральний майдан. І не випадково. Саме тут відбувалися й відбуваються всі найзначиміші події суспільно-політичного життя обласного центру, тут на високому флагштоці ще 1990 року замайорів національний синьо-жовтий прапор.

Власне, тепер біля цього флагштоку й постав пам'ятник Незалежності України. Його автор – тернопільський скульптор Іван Сонсядло символом державної самостійності, воскресіння та відродження обрав давній тотем нашого народу – лелеку. Цей птах у скульптурній композиції стрімко летить увись, до того ж нагадує тризуб. Тримає ж лелеку в руках молода жінка. Постамент же для бронзової скульптури спроектував архітектор Данило Чепіль. Для колони він використав світлий граніт, який замовили в Китаї.

Загалом пам'ятник Незалежності України піднявся вгору на майже 14 м.

Щойно відкритий пам'ятник, на думку міського голови Сергія Надала, нагадуватиме тернополянам про важке, героїчне минуле України та додаватиме натхнення, наснаги на майбутнє у розбудові сильної й могутньої держави.

Г. ШИБАЛИНЧУК

Людмила ПАПІНКО, студентка медичного факультету

ОГОЛОШЕННЯ

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ І.Я. ГОРБАЧЕВСЬКОГО» МІНІСТЕРСТВА ОХОРОНИ
ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ (АКРЕДИТОВАНИЙ ЗА IV РІВНЕМ)
ОГОЛОШУЄ КОНКУРС НА ЗАМІЩЕННЯ ВАКАНТНОЇ ПОСАДИ:**

— проректора з наукової роботи, комп'ютерних та інноваційних технологій — 1 посада.

Вимоги до претендентів: наявність наукового ступеня доктора наук, вченого звання професора, стаж науково-педагогічної роботи — не менше десяти років.

Термін подачі документів — один місяць з дня оголошення.

Звертатися:

46001, м. Тернопіль, майдан Волі, 1, відділ кадрів, тел. 52-14-64.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

ЗВІТНА ДОПОВІДЬ РЕКТОРА ТДМУ, ЧЛЕНА-КОРЕСПОНДЕНТА НАМН УКРАЇНИ, ПРОФЕСОРА ЛЕОНІДА КОВАЛЬЧУКА

**Шановні члени конференції трудово-колективу університету,
Шановні члени вченої ради,
Шановні колеги!**

Минулого 2011-2012 навчального року поліпшилося фінансово-економічне становище університету, суттєво вдосконалилася матеріально-технічна база, зміцнився кадровий склад, вдосконалено нові методики навчання студентів. Ця робота вимагала значного інтелектуального навантаження всього колективу університету. Результати нашої праці увінчалися вагомими успіхами.

24 травня 2012 р. у палаці культури «Березиль» працівники та студенти Тернопільського державного медичного університету імені І.Я. Горбачевського, гості, запрошені урочисто зустріли 55-річний ювілей університету.

Відзначаючи багаторічну сумлінну працю, значний особистий внесок у розвиток медичної освіти та науки, підготовку висококваліфікованих медичних кадрів, професіоналізм, відданість справі, активну громадянську позицію й з нагоди 55-річчя університету за наказом ректора всім працівникам університету оголошена подяка і виплачена премія. Деякі викладачі та працівники університету відзначені почесними нагородами Міністерства охорони здоров'я України, Тернопільської обласної державної адміністрації, Тернопільської обласної ради, ЦК профспілки працівників охорони здоров'я України, обласної організації працівників охорони здоров'я України, Тернопільської обласної ради профспілок, подякою міського голови.

17 липня 2012 року в НОК «Червона калина» відбулося спільне розширене засідання колегії МОЗ України та облдержадміністрації на чолі з віце-прем'єр-міністром України – міністром охорони здоров'я України Р.В. Богатирьовою. Ключовим питанням, що обговорювали на засіданні, було про загальнодержавну програму «Здоров'я-2020: український вимір» як елемент соціальної складової впровадження програми економічних реформ на 2010-2014 роки. На колегії йшлося і про розвиток фармацевтичного сектору галузі охорони здоров'я та функціонування системи фармаконадзора в Україні, а також управління якістю медичної допомоги. У розширеному засіданні взяли участь ректори вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації МОЗ України, начальники обласних управлінь охорони здоров'я України, головні лікарі лікувально-профілактичних закладів, науковці з усіх областей України.

Міністр наголосила на основних напрямках широкомасштабних реформ у сфері вітчизняної охорони здоров'я. Основний акцент робиться на модернізації системи первинної медико-санітарної допомоги та профілактиці захворювань.

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА РОБОТА

2011-2012 навчального року в університеті успішно використовували запроваджені раніше методики навчання, здійснювався їх аналіз та проводилося удосконалення. Зокрема:

– для успішного забезпечення практично орієнтованого навчання та циклової системи проводили в поточному році й надалі продовжуватимуть наступного року матеріально-

технічне оснащення навчальних лабораторій як сучасним науковим обладнанням, так і сучасними інтерактивними дошками, мультимедійними системами тощо;

– успішно прижилася процедура проведення семестрового тестового іспиту в 2 дні, щоб кількість модулів на один день не перевищувала 8-ми модулів, завдяки чому середній бал успішності підвищився з 5,8 до 6,6, зменшилася кількість студентів, що з першого разу не склали тестовий іспит з 987 (51%), до 853 (39,8%);

– враховуючи значний обсяг бази тестових завдань, які використовують як при системі щоденного контролю знань «Moodle», так і при семестровому тестовому іспиті, а також з метою запобігання проявам корупції при пошуку студентами різних шляхів доступу до бази тестових завдань, проведена підготовка до видання всіх тестових завдань у друкованому вигляді;

– з метою забезпечення контролю за процедурою складання матрикουλів практичних навичок не лише на клінічних кафедрах, але і на теоретичних, з 2012/2013 н.р. запроваджується об'єктивно-структурований теоретичний іспит (ОСТІ) на 1-3 курсах медичного, 1-2 курсах стоматологічного та 1-4 курсах фармацевтичного факультетів і факультету іноземних студентів, а також буде здійснюватися порівняльний аналіз результатів складання ОСКІ та ОСТІ з результатами складання матрикουλів практичних навичок.

Про результати впровадження нових методик навчання та шляхи їх покращення доповідалося на щорічній науково-практичній конференції «Впровадження нових технологій за кредитно-модульною системою організації навчального процесу у вищих медичних навчальних закладах III-IV рівнів акредитації», яка відбулася 26-27 квітня 2012 року на базі НОК «Червона калина». У конференції взяли участь 7 представників МОЗ України, 17 перших проректорів, проректорів з міжнародних зв'язків, проректорів ФПО, 28 начальників навчально-методичних відділів, 8 членів координаційної ради ФПО, 22 декани і їх заступники, 12 представників з медичних і фармацевтичних коледжів і училищ.

Уперше цього навчального року і лише в нашому університеті відбувся прийом на 2 курс навчання на медичний, фармацевтичний та стоматологічний факультети випускників медичних коледжів, училищ і ННІ медсестринства, які мають освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста. І лише в червні 2012 року згідно з наказом МОЗ України був прийнятий типовий навчальний план підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» за спеціальністю 7.12010001 «Лікувальна справа», які попередньо здобули кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста. Завдяки правильно організованій системі навчального процесу ця категорія студентів вчасно і повністю ліквідувала

академічну різницю за перший курс та виконала навчальну програму 2 курсу.

2012/13 навчального року вдруге в нашому університеті здійснено набір студентів на всі факультети університету на 2 курс навчання.

Вперше 2011/12 навчального року відбувся набір студентів за новою спеціальністю, яку було відкрито – «Медико-профілактична справа».

За звітний період також було проведено:

– повторну акредитацію магістратури за спеціальностями «Фармація» та «Клінічна фармація»;

– ліцензування на здійснення підготовки фахівців за освітньо-кваліфікаційним рівнем бакалавр напряму підготовки «Здоров'я людини» з ліцензованим обсягом 30 осіб;

– подані документи в Міністерство освіти, науки, молоді та спорту України щодо проведення акредитації університету загалом за IV рівнем акредитації;

– подані документи для ліцензування нової спеціальності «Менеджмент в охороні здоров'я».

Створено нові кафедри:

– Функціональної діагностики та клінічної патофізіології;

– Невідкладних станів у внутрішній медицині;

– Медичної біоетики і деонтології;

– Медичної біофізики та медичного обладнання;

– Технології ліків;

– Управління та економіки фармації.

З метою оцінки якості навчальної та наукової діяльності викладацького складу та створення умов динамічного розвитку університету на основі максимально повного використання наявного кадрового потенціалу в університеті розроблена і впроваджується рейтингова система аналізу досягнень якості навчальної та наукової роботи викладацького складу, що повинно сприяти особистій зацікавленості працівників в підвищенні кваліфікаційного рівня, продуктивності роботи, підви-

щенню рейтингового показника університету. За результатами рейтингу 30% викладачів університету, які мають найкращі результати роботи за визначеними критеріями, встановлюватиметься доплата до посадового окладу в розмірі: 1 група – до 30%; 2 група – до 20%; 3 група – до 10%.

З метою оптимізації навчального процесу та поліпшення опанування студентами та слухачами факультету післядипломної освіти практичних навичок в університеті планується створити міжфедеральний навчально-тренінговий центр практичної підготовки, який буде оснащено сучасними та інформаційними фантомами і тренажерами. На тренажерах навчально-тренінгового центру будуть відпрацьовувати та вдосконалювати практичні навички студенти медичного факультету, навчально-наукового інституту медсестринства та курсанти, лікарі-інтерни факультету післядипломної освіти.

На жаль, лише студенти медичного факультету на ліцензійному іспиті «Крок-1» показали високий рівень знань і зайняли 2-е місце серед ВМНЗ України. Деканам фармацевтичного і стоматологічного факультетів необхідно спрямувати роботу на поліпшення кадрового складу факультетів, ставити вищі вимоги до професійних знань і вмінь викладачів.

Продовжено навчання викладачів на курсах вивчення англійської мови. Зараз кількість викладачів, які мають сертифікат на викладання іноземною мовою, становить 306 осіб (понад 50% від усього викладачів), серед них 1-й рівень мають 72 особи, 2-й рівень – 164 особи, 3-й рівень – 70 осіб.

МЕДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

На факультеті навчалися 1562 студенти за спеціальностями «Лікувальна справа» та «Медико-профілактична справа». За спеціальністю «Лікувальна справа» 863 студенти навчалися за державним замовленням, 688 – за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб. У звітному році на факультеті розпочато підготовку фахівців за спеціальністю «Медико-профілактична справа», всього – 11 студентів, які навчалися за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб. На всіх курсах і за всіма спеціальностями навчання здійснювалося за цикловою, кредитно-модульною системою.

Ліцензувано спеціальність «Здоров'я людини» та розпочато процедуру ліцензування спеціальності «Менеджмент в охороні здоров'я».

Відповідно до рішень вченої ради та ректорату на медичному факультеті продовжувало удосконалюватися практично орієнтоване навчання.

На кафедрі медичної біохімії навчально-наукового інституту фармакології, медичної біохімії і гігієни імені М. Скакуна вивчення дисципліни відбувалося у 5 тематичних навчальних лабораторіях (ензимодіагностики, гормональних досліджень, білкового обміну, ліпідного обміну, вуглеводного обміну). У звітному році здійснено капітальний ремонт усіх приміщень кафедри, встановлюється сучасне навчальне і наукове обладнання. В перспективі планується створити при кафедрі медичної біохімії наукову біохімічну лабораторію та лабораторію клітинних культур, які будуть оснащені сучасним лабораторним обладнанням. Для цього вже придбаний сучасний спектрофотометр «Lambda 25» відомої американської фірми Perkin Elmer, який дозволить на найсучаснішому рівні проводити біохімічні дослідження.

(Продовження на стор. 3)

Редактор **Олег КИЧУРА**
Творчий колектив: **Лариса ЛУКАШУК,**
Оксана БУСЬКА,
Павло БАЛЮХ
Комп'ютерний набір і верстка:
Руслан ГУМЕНЮК

Адреса редакції:
46001,
м. Тернопіль,
майдан Волі, 1,
тел. **52-80-09; 43-49-56**
E-mail hazeta.univer@gmail.com

Засновники:
Тернопільський
державний університет
ім. І.Я. Горбачевського,
управління охорони здоров'я
облдержадміністрації

Видавець:
Тернопільський
державний медичний
університет
ім. І.Я. Горбачевського
Індекс **23292**

За точність
викладених фактів
відповідає автор.
Редакція не завжди
поділяє позицію
авторів публікації.

Реєстраційне свідоцтво
ТР № 300 від 19.12.2000
видане
управлінням у справах
преси та інформації
облдержадміністрації

Газета виходить
двічі на місяць
українською мовою.
Обсяг – 2 друк. арк.
Наклад – 2000 прим.
Замовлення № 168

Газету набрано, зверстано,
віддруковано у Тернопільському
державному університеті
ім. І.Я. Горбачевського.
46001, м. Тернопіль,
майдан Волі, 1.

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2)

Протягом навчального року на кафедрі загальної гігієни та екології для забезпечення циклового навчання функціонує 4 навчальних лабораторії (гігієни праці, гігієни харчування, гігієни дітей та підлітків, комунальної гігієни). Наразі завершено капітальний ремонт. Кафедра оснащується новим обладнанням, у кожній кімнаті буде встановлена відеосистема або інтерактивна дошка (за бажанням кафедри).

Проведено капітальний ремонт кафедри фармакології, її оснащено новими меблями, навчальним і науковим обладнанням. Нині кожне робоче місце оснащено відеосистемою або інтерактивною дошкою. Всього для кафедри буде придбано 6 інтерактивних дошок та 3 відеосистеми. Оновлено обладнання наукової лабораторії кафедри фармакології.

На кафедрі нормальної фізіології працювало 6 навчальних лабораторій (функціональної діагностики системи кровообігу, функціональної діагностики системи крові, функціональної діагностики системи дихання, функціональної діагностики сенсорних систем, функціональної діагностики нервової та ендокринної систем, функціональної діагностики систем травлення і виділення).

На кафедрі медичної біології проведено реорганізацію навчально-біологічного музею та створено нові експозиції: «Еволюція землі, біосфери та людини», «Жива природа-багаторівнева система Землі». У музеї створено міні-лекційний зал.

Повністю відремонтовано та укомплектовано новим навчальним обладнанням кафедру мікробіології, вірусології та імунології. У звітному році кафедра дооснащена сучасними мікроскопами та діагностичним обладнанням. Студенти активно працювали на апараті Vitek-2, за допомогою якого проводиться автоматична ідентифікація бактерій та визначення їх антибіотикочутливості, проводили вивчення адгезивних властивостей бактерій за допомогою сучасного цифрового мікроскопа «SEO».

На кафедрі патологічної фізіології для проведення практично-орієнтованого та циклового навчання створено 6 лабораторій (патофізіології дихання та імунної системи, патофізіології серцево-судинної системи, патофізіології крові, патофізіології травної та видільної системи, патофізіології ендокринної системи, патофізіології нервової системи та екстремальних станів).

На кафедрі філософії і суспільних дисциплін запроваджено інтерактивні лекції, демонстрування під час семінарських занять фрагментів відеофільмів. Для цього кафедру обладнано новими комп'ютерами та великими плазмовими телевізорами, встановлено відеосистеми.

Для забезпечення високого рівня підготовки студентів на кафедрі іноземних мов проводять роботи зі створення лінгфонних кабінетів на площах аудиторії № 9.

На кафедрі патологічної анатомії навчальні аудиторії оснащені новими комп'ютерами та плазмовими телевізорами, що дозволяє виводити зображення мікропрепаратів на екран для кращого засвоєння морфологічних ознак патологічних процесів студентами. Створено лабораторію інтраопераційної гістологічної експрес-діагностики. Лабораторія розміщена в окремому, сучасно обладнаному приміщенні поруч з операційним блоком, що дає можливість оперативно провести морфологічний аналіз тканин, видалених в процесі операційного втручання. Сучасні телекомунікаційні технології дозволяють транслювати гістологічне зображення з лабораторії на кафедру в режимі реального часу. Спільне вивчення препаратів завідувачем і викладачами дає змогу швидко надати максимально

об'єктивний та повний інтраопераційний патогістологічний висновок.

На кафедрі анатомії поповнено банк комп'ютерних томограм та МРТ-грам. Завершено ремонтні роботи у нових навчальних кімнатах, що виділені у цокольному приміщенні морфологічного корпусу.

Викладачі кафедр, які проводять практично орієнтоване навчання, пройшли курси підвищення кваліфікації на робочому місці у клінічних лікувально-профілактичних закладах.

На курсі оперативної хірургії та топографічної анатомії студенти активно працювали у тренажерних залах та операційній. Всього проведено оперативних втручань на 128 експериментальних свинях. Лікарі-курсанти та студенти-гуртківці провели 132 експериментальні лапароскопічні операції.

У звітному році для кафедри екстреної медичної допомоги і медицини катастроф з курсом військової підготовки були виділені нові, відремонтовані площі у навчальному корпусі на вул. Коцюбинського. Зараз проводять роботи з переведення кафедри у ще більш зручне та набагато більше приміщення, яке розташоване на території університетського віварію. У звільнених площах кафедри планується розташувати сучасний, добре оснащений університетський тренажерний центр, де студенти будуть відпрацьовувати на муляжах і фантомах практичні навички.

Навчальною базою кафедри клініко-лабораторної діагностики є міжкафедральна наукова клінічна лабораторія та лабораторії університетської лікарні, де проводяться заняття зі студентами.

Вже 6 років в університеті для засвоєння практичних навичок студентами практикуються «Матрикули практичних навичок», які довели свою ефективність. У звітному році значно змінилася методика проведення ОСКІ. Зокрема студенту на кожній станції окремо роздруковувалися питання, кафедри значно ширше стали застосовувати «імітатори» з числа студентів та аспірантів кафедр. Закріплення практичних навичок студентами випускного курсу відбувалося у 5 університетських навчально-практичних центрах.

Цього року було введено нову форму контролю за засвоєнням практичних навичок та якістю виставлення оцінки викладачем за виконання практичної навички, яка передбачає співставлення результатів, занесених до електронного матрикула з результатами складання студентом об'єктивного структурованого клінічного іспиту.

У звітному навчальному році у всіх навчально-наукових інститутах та на клінічних кафедрах добре працювали бібліотеки, комп'ютерні класи.

Кафедри факультету провели велику роботу з наповнення системи дистанційного контролю знань «Moodle» тестовими завданнями, ситуаційними задачами, графічними матеріалами. На кожній кафедрі на одне заняття підготовлено не менше, ніж по 250 тестових завдань. Проте кафедрам необхідно й надалі працювати над удосконаленням тестів.

Студенти медичного факультету беруть активну участь у науковій роботі навчально-наукових інститутів та кафедр. 105 студентів факультету з різних курсів брали участь у програмі «Студентська наука і профорієнтаційне навчання», 20 – у програмі «Студент – майбутній фахівець високого рівня кваліфікації».

2012 року медичний факультет закінчили 237 вітчизняних студентів, з них 106 навчалися на контрактних засадах, 131 – за державним замовленням.

Всі випускники склали державні практично орієнтовані іспити, 5 з яких отримали диплом з відзнакою, 12 рекомендовані вченою радою ТДМУ на наукову роботу. Скерування

на роботу отримав 131 випускник, з цієї кількості для роботи у закладах первинної медичної допомоги скеровано 45 випускників (34,4%), з них лікарями загальної практики-сімейної медицини – 39 (29,8%) випускників. Всього в сільську місцевість для роботи на первинній і вторинній ланці медичної допомоги отримали скерування 113 випускників (86,3%).

Вже традиційно посвята у студенти відбувалася з врученням першокурсникам матрикулів, а випускники факультету отримували дипломи в мантиях, які закупили для них університет.

На факультеті є деякі питання, яким колективу необхідно приділяти особливу увагу, а саме:

- удосконалювати практично орієнтоване навчання на теоретичних кафедрах;
- систематично поповнювати новими даними матеріали для підготовки студентів до лекцій, матеріали для підготовки студентів до практичних занять, презентації лекцій, створювати нові навчальні відеофільми;
- здійснювати підготовку науково-педагогічних кадрів на кафедрах факультету, особливо теоретичного профілю.

ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Фармацевтичний факультет завершив цей навчальний рік:

- восьмим випуском провізорів,
- сьомим випуском клінічних провізорів,
- п'ятим випуском провізорів-косметологів,
- шостим випуском магістрів фармації та клінічної фармації, інтернів.

Дипломи провізорів, клінічних провізорів і провізорів-косметологів отримали 53 випускники, магістрів фармації та клінічної фармації – 10 осіб, сертифікати про проходження інтернатури отримали 55 випускників.

Фармацевтичний факультет до кінця навчального року об'єднав 4 випускаючих кафедри – фармацевтичних дисциплін, фармакогнозії з медичною ботанкою, фармацевтичної хімії та клінічної фармації. З липня 2012 року на базі кафедри фармацевтичних дисциплін зорганізовано дві профільні кафедри: технології ліків та управління та економіки фармації.

На факультеті за акредитованими спеціальностями «Фармація», «Клінічна фармація», «Технологія парфумерно-косметичних засобів» навчалось 763 студенти, з них – 727 за спеціальністю «Фармація» (в тому числі 93 – іноземні студенти), 14 – за спеціальністю «Клінічна фармація», 22 студенти – за спеціальністю «Технологія парфумерно-косметичних засобів».

Окрім того, викладачі факультету здійснювали навчання 55 провізорів-інтернів спеціальностей «Фармація» та «Клінічна фармація», 10 магістрантів за двома вищевказаними спеціальностями, а також студентів I курсів медичного, стоматологічного факультетів, факультету іноземних студентів і ННІ медсестринства за окремими дисциплінами.

96% студентів навчаються на контрактній формі за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб.

На випускаючих кафедрах фармацевтичного факультету за штатним розписом працюють 53 особи, серед них 4 доктори наук (7,5%) – 2 доктори фармацевтичних наук, 1 доктор біологічних наук з вищою фармацевтичною освітою, 1 доктор медичних наук та 42 кандидати наук (79,2%): 20 кандидатів фармацевтичних наук, 6 кандидатів медичних наук, 5 кандидатів хімічних наук та 11 кандидатів біологічних наук.

Загальний відсоток працівників з науковим ступенем становить 86,7%, що є найкращим показником в Україні серед новостворених фармацевтичних факультетів. Слід за-

начити, що на факультеті викладачі, які не запланували виконання дисертаційних робіт, відсутні.

Співробітники кафедр активно працюють над підготовкою нових підручників і навчально-методичних посібників.

Викладачі випускаючих кафедр за минулий рік видали 1 монографію, 3 навчально-методичних посібники з грифом МОН України.

У нашому університеті 23 березня 2012 року, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України від 13.10.2011 року за № 1187 «Про проведення Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з природничих, технічних та гуманітарних наук у 2011/2012 навчальному році» було проведено II тур Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт з напряму «Фармацевтичні науки». Студентки факультету Волянська Наталія та Колеснік Оксана гідно представили свою Alma mater і в надзвичайно цікавій боротьбі вибороли два других місця, що є одним з показників рейтингу серед ВНЗ.

У XVI Всеукраїнській олімпіаді за фахом «Фармація», яку було проведено з 10 до 12 квітня 2012 р. на базі Запорізького державного медичного університету, взяли участь 22 студенти четвертого курсу з 11 вищих навчальних медичних закладів України. Представники ТДМУ Іваніна Юлія та Ряхуха Тетяна вибороли четверте загальнокомандне місце та стали переможцями і призерами з дисциплін «аптечна технологія ліків» та «фармакогнозія».

Для забезпечення навчального процесу створена міцна навчально-методична та науково-технічна база. Навчальні лабораторії кафедр фармацевтичного факультету відповідають сучасному рівню, вони забезпечені приладами, обладнанням, технічними засобами у відповідних до вимог обсягах щодо організації навчального процесу.

За звітний період було введено в експлуатацію нову лекційну аудиторію та п'ять лабораторних кімнат кафедри фармацевтичної хімії на вул. Руській, проведені косметичні ремонти на кафедрах фармацевтичних дисциплін і фармацевтичної хімії, замінені таблички, встановлені жалюзі.

Результати навчально-методичної, наукової, кадрової та виховної роботи високо оцінила акредитаційна комісія МОН України під головуванням першого проректора, завідувача кафедри медичної хімії Національного фармацевтичного університету проф. Гриценка Івана Семеновича, яка працювала у нашому ВНЗ з 22 до 24 березня 2012 року з метою повторної акредитації магістратур за спеціальностями «Фармація» та «Клінічна фармація». Доповідь голови комісії за результатами роботи на експертній раді ДАК України отримала позитивну оцінку і підтвердила акредитацію спеціальностей.

Вагомі здобутки викладачів і студентів фармацевтичного факультету в кадровій, науковій, навчально-методичній роботі, в організації та проведенні міжнародних, всеукраїнських студентських олімпіад і конкурсів наукових робіт за напрямом «Фармація» знайшли своє відображення в засобах масової інформації: журналах «Фармацевт-практик», «Провізор», «Современная фармація», на телебаченні.

СТОМАТОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

На стоматологічному факультеті 2011-12 навчального року навчалися 574 вітчизняних студентів:

- на I курсі – 65 (4 студентів за держзамовленням та 61 за контрактом);
- на II курсі – 124 (4 і 120);

(Продовження на стор. 4)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-3)

на III курсі – 133 (8 і 125);
на IV курсі – 131 (11 і 120);
на V курсі – 121 (12 і 109) студентів.
2012 року факультет випустив 121 лікаря-стоматолога.

На факультеті впроваджено кредитно-модульну систему на першому – четвертому курсах.

Кафедри факультету обладнані за сучасними вимогами. Зміцнюється матеріально-технічна база факультету. 2012 р. проведена реконструкція зуботехнічної лабораторії. На стадії завершення – ремонт двох фантомних класів у стоматологічному центрі на вул. Чехова. У стоматологічному центрі створено новий комп'ютерний клас з потужним обладнанням та можливістю виходу в мережу Інтернет.

2011-12 навчального року продовжувалися тижневі цикли стажування лікарів-інтернів у навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги на селі. Студенти факультету проявили себе з найкращого боку як лікарі-стоматологі.

На стоматологічному факультеті функціонує 4 профільні кафедри:

- кафедра хірургічної стоматології (зав. кафедри, проф. Нагірний Я.П.);
- кафедра ортопедичної стоматології (зав. кафедри проф. Черкашин С.І.);
- кафедра терапевтичної стоматології (зав. кафедри доц. Лучинський М.А.);
- кафедра дитячої стоматології (зав. кафедрою доц. Гевкалюк Н.О.).

Серед викладачів кафедр – 2 доктори наук, 9 кандидатів наук, інші викладачі – без наукового ступеня. Протягом останнього року 5 асистентів завершили виконання дисертаційних робіт, пройшли апробацію в стінах університету, з них два представили дисертації до офіційного захисту в спецраду. Подано до захисту в спецраду докторську дисертацію доц. Авдєєва О.В.

Кадровий склад кафедр факультету поновлюється на основі конкурсного відбору претендентів, які показали високі показники під час навчання в університеті.

Студенти факультету показують високі результати у заходах, які проводять серед студентів медичних ВНЗ. Зокрема, студент V курсу Чайковський Тарас зайняв 5 місце на Міжнародній студентській олімпіаді з ортопедичної стоматології в м. Новосибірськ (Росія). У квітні 2012 року у Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця (м.Київ) відбувся II етап Всеукраїнської студентської олімпіади із стоматології. Наша команда зайняла II командне місце та IV особисте місце (Воскобойник Мар'яна на студента 4 курсу). Того ж місяця у м. Львові відбувся Всеукраїнський конкурс на кращу практичну роботу серед студентів стоматологічних факультетів вищих медичних навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Студент V курсу стоматологічного факультету нашого університету Сметюх Борис посів почесне III місце та отримав диплом.

ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

Кількість іноземних студентів, які навчаються в Тернопільському державному медичному університеті, зростає з року в рік. Протягом 2011-2012 навчального року на факультеті іноземних студентів навчалося 1202 з 53 країн (2010-2011 н.р. – 1053 студенти).

Російську та українську мови на підготовчому відділенні цього року вивчали 73 слухачі.

Уже третій рік на факультеті функціонують чотири випускаючі кафедри для іноземних студентів – хірургії, терапії, акушерства і гінекології і педіатрії, на яких працюють викладачі, що мають високий рівень володіння англійською мовою. Це покращило якість підготовки іноземних студентів, цього року

англомовні студенти 6 курсу склали «Крок-2» на 77,5 %.

Велику увагу приділяють якості навчання іноземних студентів. За академічну неуспішність чи заборгованість було відраховано 47 студентів і слухачів підготовчого відділення.

2011-2012 н.р. було розширено співпрацю з фірмами, що скеровують студентів до нас на навчання. Нині найбільше студентів до нас приїжджають з африканських країн. Минулого навчального року в університеті навчалося понад 400 студентів з Африки, з них 313 – з Нігерії. Другий за величиною контингент – це студенти з Іраку (312 осіб). Варто зазначити, що на денній формі навчаються також студенти з Польщі (59 осіб), США (15 осіб, які навчаються за денною формою) і 121 особа – за дистанційною формою), Канади, країн Європи, Ізраїлю.

У червні 2012 року закінчили навчання 15 студентів медичного факультету, 20 стоматологів і 6 студентів фармацевтичного факультету. Також у міжнародній медсестринській школі закінчили навчання 13 молодших медсестер і 12 медсестер бакалаврів.

Декан, його заступники та інспектори деканату зорганізували зустрічі студентів в аеропорту Києва, Донецька та Одеси, ефективно проводили роботу щодо прийому та реєстрації студентів-іноземців в органах ПРФО.

Значну увагу приділяли організації студентського дозвілля. Студенти-іноземці провели чимало культурних заходів, для них також зорганізовано ознайомчі екскурсії по місту, поїздки Тернопіллям.

Перспективи розвитку факультету іноземних студентів тісно пов'язані із загальною концепцією розвитку Тернопільського державного медичного університету. Передбачається завершити обладнання навчальних кімнат кафедр факультету відповідно до циклової системи навчання сучасними навчальними приладами, фантомами, муляжами, таблицями.

Презентації та тексти лекцій англійською і російською мовами необхідно постійно поновлювати останніми даними, які з'являються у спеціальній літературі. Лише у цьому випадку можлива підготовка якісних спеціалістів, які будуть справді володіти знаннями, необхідними для лікаря на сучасному етапі. Планується також створити тематичні навчальні відеофільми для іноземних студентів російською та англійською мовами, постійно поповнювати базу тестових завдань, урізноманітнювати її ситуаційними задачами та графічними зображеннями.

Необхідно постійно поповнювати книжковий фонд бібліотеки новими підручниками і посібниками англійською мовою, які будуть виходити у видавництвах України, а також за кордоном. Водночас потрібно активно проводити роботу з написання підручників, посібників, атласів англійською мовою на кафедрах факультету іноземних студентів.

Важливим з точки зору подальшого успішного розвитку повинно бути постійне поліпшення рівня володіння англійською мовою викладачами. Варто передбачити стажування англійськомовних викладачів університету в навчальних закладах Європи та США з метою вдосконалення англійської мови та залучення у навчальний процес нових сучасних методик викладання.

ННІ МЕДСЕСТРИНСТВА

У навчально-науковому інституті медсестринства здійснюють підготовку фахівців з числа вітчизняних та іноземних студентів з таких ліцензованих та акредитованих спеціальностей:

- **5.12010102** «Сестринська справа» – молодший спеціаліст;
- **6.120101** «Сестринська справа» – бакалавр;
- **6.120102** «Лабораторна діагностика» – бакалавр;
- **8.12010006** «Сестринська справа» – магістр.

Контингент студентів ННІ медсестринства становить 377 осіб.

З 2008-2009 н.р. університет запровадив дистанційну форму навчання щодо підготовки медсестер-бакалаврів. З 2011 року здійснюється підготовка і медсестер-магістрів за дистанційною формою навчання. Навчання студентів відбувається за нормативними вимогами Міністерства освіти і науки, молоді і спорту України.

Тернопільський медичний університет став першим медичним закладом освіти в Україні, що започаткував дистанційне навчання для отримання освіти медсестри-бакалавра, а потім – і магістра.

Для забезпечення дистанційної освіти у ННІ медсестринства у серпні 2011 року створений центр дистанційної форми навчання медсестер-бакалаврів, придбано спеціальне програмне забезпечення, створений відповідний розділ на веб-сторінці університету.

На базі центру підготовлена платформа дистанційного навчання, яка інтегрована з Web-порталом університету.

Більшість наших студентів є фахівцями, які працюють за спеціальністю і отримують диплом бакалавра для покращення свого становища на роботі. Значна їх частина проживає у Північній Америці, часова різниця з якою становить 7-9 годин. Ці факти пояснюють те, що протягом перших років роботи програми студенти не активно зв'язувалися з викладачами через «Skype» – під час робочого дня в Україні вони перебували на роботі або у них ще була ніч.

Тому цього навчального року було розпочато запис відеолекцій у спеціальному форматі, що поєднує відео з презентацією PowerPoint. Водночас у студентів залишається можливість прослухати цю ж лекцію наживо через «Skype», але для цього потрібно записатися напередодні – це дає змогу ефективно спланувати робочий день викладача.

Зрозуміло, що у більшості випадків практичну частину занять студент освоює самостійно. Ми отримали багато вдячних відгуків після того, як запропонували студентам відеозаписи виконання практичних навичок – вони виявилися надзвичайно корисними навіть для практикуючих медсестер. Нині для освоєння матеріалу практичних занять з клінічних дисциплін студенти мають змогу користуватися відеозаписами виконання практичних навичок, що імітують проведення практичної частини заняття.

Надалі планується завершити створення таких відеоматеріалів до усіх практичних занять, що зможе компенсувати студенту відсутність живого контакту з викладачем.

За період впровадження в ННІ медсестринства дистанційної форми навчання відбулося три випуски медсестер-бакалаврів серед вітчизняних та іноземних студентів.

Так, у червні 2011 року здійснено перший випуск бакалаврів медсестринства дистанційної форми навчання. Це – 16 вітчизняних і 22 іноземних студенти (громадяни США). Всі дипломи громадян США протягом трьох місяців визнали провідні евалюаційні агенції NACES (Національна асоціація з акредитації і евалюації дипломів) в США.

Другий випуск медсестер-бакалаврів нараховував 15 студентів із США. Всі випускники успішно підтвердили свої дипломи агенствами-членами NACES.

У травні 2011 р. було вручено дипломи 25 вітчизняним та 44 іноземним медсестрам-бакалаврам, які протягом двох років навчалися в інституті медсестринства ТДМУ на дистанційній формі. Це вже третій випуск студентів такої форми навчання. Дипломи нашого університету підтверджують провідні евалюаційні агенції США, що дає можливість випускникам надалі займати престижні посади у великих госпітальях та отримувати вищу зарплату.

Зараз в ТДМУ на дистанційній формі навчається 175 студентів, з них – 19 медсестер-магістрів як з України, так і з Канади та США.

Завдяки високому рівню викладання в ТДМУ та вдало проведеній рекламній кампанії вже цього року можна очікувати значного збільшення кількості студентів зі США, які вивчатимуть медсестринство за дистанційною формою у нашому університеті.

ФАКУЛЬТЕТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ

Факультет післядипломної освіти (ФПО) нашого університету свою роботу здійснював на базі 5 кафедр факультету – терапії та сімейної медицини; педіатрії; хірургії; акушерства і гінекології; ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією, 16 кафедр медичного факультету, 4 кафедр фармацевтичного і 4 кафедр стоматологічного факультету. У навчальному процесі залучено понад 60 викладачів. Як правило, це найдосвідченіші фахівці, доктори і кандидати медичних наук, професори і доценти за усіма головними напрямками медицини. На 5 кафедрах факультету працює 12 професорів, докторів медичних наук та 26 доцентів, кандидатів медичних наук. Загалом кафедри факультету повністю забезпечені кваліфікованими викладачами, наявний достатній резерв.

У звітний період ФПО працював з двома контингентами лікарів: лікарями-курсантами і лікарями-інтернами. 2011/2012 н.р. навчалися 363 інтернів за державним замовленням і 629 за контрактом. 2012 року атестовано 314 лікарів (провізорів)-інтернів, які отримали сертифікати спеціаліста. За звітний період на передатестаційних циклах, курсах спеціалізації і тематичного удосконалення перепідготовлено 1257 курсантів, що перевищує показник минулого навчального року (1037).

У світлі виконання Національного плану дій щодо впровадження програми економічних реформ на 2010-2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» на факультеті післядипломної освіти і у звітному періоді пройшов підготовку та перепідготовку з фаху «Загальна практика-сімейна медицина» 31 лікар: 19 лікарів-інтернів та 12 лікарів-курсантів (7 лікарів-терапевтів та 5 лікарів-педіатрів дільничних). Перспективний план підготовки та перепідготовки лікарів цієї спеціальності, який передбачав підготовку 20 лікарів за даний період виконано повністю. На передатестаційних циклах навчалося 86 лікарів-курсантів з фаху «Загальна практика-сімейна медицина».

Підготовлена фахівцями факультету Наскрізна програма на виконання доручення Президента України від 19.11.2010 р. № 1-1/2753 щодо удосконалення підготовки лікарів для оволодіння практичними навиками та методиками, необхідних для роботи на посадах лікарів за спеціальністю «Загальна практика-сімейна медицина», отримала позитивну оцінку. Згідно з листом МОЗУ за 12.10.2011 р. цю програму спрямували для впровадження в усі медичні навчальні заклади IV рівня акредитації. На факультеті введено лінії практичних навичок відповідно до Наскрізної програми.

Впроваджено нову робочу програму для вторинної спеціалізації лікарів-терапевтів і лікарів-педіатрів з фаху «Загальна практика-сімейна медицина» за 6-ти місячною очно-заочною формою навчання.

У рамках реалізації Національного проекту «Нове життя» факультет післядипломної освіти бере участь у підготовці кадрів для обласного перинатального центру. За звітний період підготовлено 16 лікарів, що повністю відповідає доведеному плану підготовки та перепідготовки.

(Продовження на стор. 5)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-4)

У звітному навчальному році широко впроваджували нові технології навчання. На кафедрі ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією ФПО обладнано новий навчально-методичний кабінет з телевізійною системою для демонстрації презентацій лекцій, доповідей, відеофільмів. Лікарі-інтерни та лікарі-курсанти, які навчаються на цій кафедрі та на кафедрі акушерства та гінекології ФПО, мають можливість спостерігати за малоінвазивними та іншими оперативними втручаннями у системі реального часу. На кафедрах факультету особливу увагу приділяли проблемно-орієнтованому підходу викладання. На кафедрі терапії та сімейної медицини запроваджені науково-практичні міні-конференції з щоденними презентаціями реальних клінічних випадків, на кафедрі педіатрії – клінічні конференції та семінарські заняття з розглядом презентацій клінічних випадків хворих з типовою та рідкісною патологією. Впроваджено новий підхід при розгляді питань імунопрофілактики, при якому особливу увагу приділяють роботі з пацієнтами та батьками щодо ефективності та безпечності імунізації відповідно до засад доказової медицини. Започатковано запрошення на лекції і семінари високопрофесійних фахівців з певних розділів медицини, колег-стажистів з-за кордону (зокрема, лекції-лікаря стажиста з Канади з проблем візуалізації вроджених вад серця, спеціалістів з ультразвукової діагностики, проблем нефрології і гемодіалізу, цукрового діабету).

У навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги пройшли практичну підготовку 192 лікарі-інтерни з спеціальностей лікувального профілю та 96 лікарів-інтернів-стоматологів. Лікарі-інтерни провели амбулаторний прийом 1635 хворих. 167 пацієнтів проконсультували викладачі факультету.

За звітний період викладачі факультету проконсультували 25479 пацієнтів, пролікували 768 хворих, здійснили 1460 оперативних втручань, провели 76 клінічних і патологоанатомічних конференцій. У практику лікувальних закладів впроваджено 25 нових методів діагностики і лікування.

ВПРОВАДЖЕННЯ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Значну увагу було приділено впровадженню телемедичних технологій. Так, в 5-ти навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги було створено телемедичні лабораторно-діагностичні комплекси, які включають:

- систему дистанційної ЕКГ-діагностики на основі GSM-зв'язку та електрокардіографа Юкард-100 з отриманням висновків провідних фахівців Тернопільської університетської лікарні;

- систему лабораторної діагностики з метою отримання загального аналізу крові та сечі, передачі зображень мазків гінекологічних досліджень. Зв'язок та передача даних тут забезпечується мережею Інтернет та системою відеоконференції «Skype».

У центрі незалежного тестування знань студентів створено систему технічного захисту інформації на базі багатотермінального апаратно-програмного комплексу «Лоза». Тепер система отримала атестат відповідності.

Створена інформаційна система рейтингового оцінювання діяльності викладачів. Викладач має можливість у режимі онлайн внести і змінювати свої власні показники за весь період діяльності. При цьому автоматично формуються як загальні, так і тематичні рейтинги для професорів, доцентів, викладачів теоретичних і клінічних кафедр. В основу рей-

тингів покладено використання відносних показників, рейтингових індикаторів та коефіцієнтів пріоритетності.

Розроблено веб-портал факультету іноземних студентів та ННІ медсестринства, орієнтованого на дистанційну форму навчання. Підготовлена програмна підтримка навчальних мультимедійних ресурсів для дистанційного навчання, таких, як відеозаписи презентацій лекцій, спілкування «викладач-студент» засобами «Skype», поточні та підсумкові тестові контролю.

Крім того, 2011-2012 навчального року з усіх дисциплін в університеті на альтернативній основі надалі запроваджували щоденний електронний контроль знань студентів за програмою «Moodle», який проводиться напередодні практичного заняття з виставленням відповідної оцінки. Результати оцінювання можна переглядати як по усіх факультетах, курсах, групах, так і по кожному студенту зокрема. При цьому формуються гістограми успішності для кожного заняття. База даних тестових завдань для щоденного тестового контролю нараховує понад 700 тисяч тестів. З метою об'єктивізації тестування було розроблено програмне забезпечення для структуризації тестового контролю для включення визначеної кількості тестових завдань у текстовому вигляді, з графічними зображеннями та ситуаційними задач. Контроль за правильною організацією щоденного тестового контролю на кафедрах здійснюють інспектори секретаріату, для чого розроблено відповідне програмне забезпечення, яке дозволяє оперативну інформувати працівників кафедр через Інтернет.

При впровадженні інформаційних технологій значну увагу приділяли технічному захисту інформації. Так, на систему документообігу канцелярії університету було отримано атестат відповідності, що виданий Державною службою спеціального зв'язку та захисту інформації. При проведенні семестрових тестових іспитів було впроваджено систему запобігання користування засобами мобільного зв'язку під час тестування.

У всіх навчально-наукових інститутах, факультетах та кафедрах університету створено матеріально-технічну базу, необхідну для впровадження сучасних інформаційних технологій. Така база містить: 8 комп'ютерів-серверів (Web, баз даних, серверів додатків), 861 комп'ютерів-клієнтів, мережеве та комутаційне обладнання, що повністю ґрунтується на оптико-волоконних технологіях і забезпечує пропускну здатність в 100 Мбіт/сек, 37 комп'ютерних класів. Досягнуто кількісне співвідношення «комп'ютер-студент» 1:4,5, що навіть переважає середньоєвропейський показник.

Слід зазначити, що вартість створення внутрішньоуніверситетської комп'ютерної мережі на оптиковолокноній основі великою мірою здешевило те, що значний обсяг робіт з прокладання локальних мереж виконували працівники відділу інформаційних технологій.

Розширення ролі та завдань інформаційних технологій поставило завдання створення в університеті інформаційно-аналітичного відділу. До його складу поруч з підрозділом технічного забезпечення входить аналітичний підрозділ із завданнями аналізу навчальної, наукової та лікувальної діяльності університету. Відділ також видаватиме щоквартальні аналітичні звіти. Безпосереднє керівництво відділом здійснюватиме проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

НАУКОВА РОБОТА

Нині в університеті працює 535 викладачів (без сумісників), з них 78,6 % з науковим ступенем: 87 докторів наук (16,2 %) та 334 кандидати наук (62,4 %).

Одночасно хочу звернути увагу, що 114 (21,4 %) викладачів не мають наукового ступеня.

Високий відсоток викладачів без наукового ступеня припадає на молодий стоматологічний факультет (35 осіб). Однак цього року ми створили всі умови для написання кандидатських дисертацій, а отже, активізували цю роботу. Так, 2012 року вже пройшли офіційний захист 3 викладачі стоматологічного факультету, 2 дисертації подано до захисту. 2013 року заплановано захист 12 викладачів-стоматологів, 2014 року – 8. Водночас викликають занепокоєння 6 викладачів стоматологічного факультету, в яких виконання планів дисертаційних робіт під загрозою та 4 викладачі-стоматологи, які ще не запланували дисертаційні роботи.

У звітному 2011-2012 роках в аспірантурі проходила підготовку 61 особа, з цієї кількості з відривом від виробництва навчалось 24 аспіранти, без відриву від виробництва – 37 аспірантів. Протягом навчального року в зв'язку з виробничою необхідністю 1 очний аспірант був переведений в заочну аспірантуру.

Цього навчального року завершили навчання в аспірантурі 13 осіб. З них 4 очних аспіранти (3 аспіранти достроково захистили дисертації зі спеціальностей «Педіатрія» – 1, «Хірургія» – 1, «Внутрішні хвороби» – 1) та 9 заочних аспірантів (3 аспіранти зі спеціальностей «Хірургія», «Внутрішні хвороби» – 1, «Нормальна анатомія» – 1) одночасно захистили дисертації. Всі аспіранти виконали програму та подали до захисту чи захистили дисертації.

З 1 грудня 2011 року розпочали навчання ще 5 очних та 6 заочних аспірантів. Таким чином, зараз в аспірантурі навчається 48 осіб, у тому числі 19 аспірантів з відривом від виробництва та 29 – без відриву від виробництва.

У магістратурі поточного року навчалось 38 лікарів-інтернів та провізорів і клінічних провізорів-інтернів (27 – на держбюджетній та 11 – на контрактній формі навчання). З них виконали план навчання і захистили магістерські роботи – 22 особи (12 – лікарів-інтернів, 8 – провізорів-інтернів і 2 – клінічних провізорів-інтернів).

У клінічній ординатурі 2011-2012 н. р. проходили підготовку 39 клінічних ординаторів. 20 осіб навчалися на держбюджетній формі навчання і 19 – на контрактній (з них 18 – іноземні громадяни). Слід зазначити, що залишається стабільною значна кількість іноземних громадян, які навчаються на умовах контракту в клінічній ординатурі.

За планом підготовки науково-педагогічних кадрів 2011-2012 н. р. виконується 199 дисертаційних робіт (21 докторська та 178 кандидатських). Ще 44 дисертаційні роботи знаходяться на етапі планування. План підготовки докторів і кандидатів наук за 2010 рік виконано.

Протягом навчального року захищено 5 докторських і 36 кандидатських дисертацій. Докторами наук стали: Корнага С.І., Соколова Л.В., Нагайчук В.І., Денефіль О.В., Запорожан С.І.

До кінця 2012 р. згідно з планом повинні захистити ще 3 докторських (Волкова Н.М., Авдєєв О.В., Сусла О.) та 15 кандидатських дисертацій.

Велику роль у підготовці наукових кадрів в університеті відіграють 2 спеціалізовані вчені ради. За період з вересня 2011 року до червня 2012 року спеціалізована вчена рада Д 58.601.01 мала 14 засідань, на яких проведено захист 3 докторських дисертацій і 25 кандидатських дисертацій та колективне рецензування 1 кандидатської дисертації, надісланої МОНмолодьспортом на розгляд.

Спеціалізована вчена рада К 58.601.02 за період з вересня 2011 року до червня 2012 року провела 4 засідання, на яких проведено захист 8 кандидатських дисертацій: 3 дисертації за спеціальністю 14.01.01 – акушерство та

гінекологія; 5 дисертацій за спеціальністю 14.01.10 – педіатрія.

Згідно з планом в університеті виконується 27 комплексних науково-дослідних робіт, з них 3 – державного фінансування, 24 – ініціативно-пошукових тем.

Державне фінансування науково-дослідних тем 2012 р. становило 380 тис. грн. Тематика держбюджетних НДР мала:

1. Клініко-епідеміологічне та імунологічне обґрунтування вдосконалення профілактичних і лікувальних технологій при грипі та інших гострих респіраторних вірусних інфекцій. Наукові керівники: член-кореспондент НАМН України, професор Ковальчук Л.Я. та член-кореспондент НАМН України, професор Андрейчин М.А.

2. Експериментальне дослідження закономірностей апоптозу в умовах тяжкої комбінованої травми. Науковий керівник: професор Гудима А.А.

3. Дослідження морфологічного стану нирки та великих суглобів за умов поєднаних патологій органів панкреатогепатобілярної зони. Науковий керівник: старший науковий співробітник Лісничук Н.Є.

Перспективними науково-дослідними роботами, які планують у рамках загальнодержавної програми «Здоров'я-2020: український вимір», є:

- розробка та впровадження телекомунікаційних систем у сільських закладах охорони здоров'я з метою ранньої діагностики та профілактики серцево-судинних захворювань;
- використання телекомунікаційних систем для скринінгового обстеження патології шкірних покривів з метою раннього виявлення та профілактики меланоми;
- розробка та впровадження інформаційно-комп'ютерної системи для ранньої діагностики та профілактики психічних та невротичних розладів.

Планується до виконання ще один актуальний високотехнологічний напрямок, присвячений обґрунтуванню методу збільшення донорських ресурсів шкіри в обпечених хворих шляхом лазерної порізки (перфорації) аутодермотрансплантатів з подальшим їх автоматизованим просторовим 2D-позиціонуванням.

Очікуваними результатами від впровадження цього методу є:

- методика дозволить збільшити ресурси донорської шкіри у важко обпечених хворих з площею ураження більше 20% поверхні тіла у співвідношенні 1:10;

- методика дасть можливість проводити комбіновані методики пластики ран з використанням аутодермотрансплантатів, алодермотрансплантатів, ксенодермотрансплантатів;
- методика може бути доведена до технології промислового виробництва комбінованих біологічних покривів.

Базою для виконання НДР та дисертацій є атестовані вимірвальні лабораторії: міжкафедральна науково-клінічна лабораторія; центральна науково-дослідна лабораторія; лабораторія мікробіологічних і паразитологічних досліджень; лабораторія досліджень інфекційних хвороб; лабораторія доклінічних досліджень лікарських засобів. Вони забезпечують отримання достовірних результатів наукових досліджень. Всі засоби вимірвальної техніки, які використовують у цих лабораторіях, проходять метрологічний контроль і повірені.

З 1 вересня до 31 травня міжкафедральна науково-клінічна лабораторія виконала 22 871 досліджень, з них:

- для наукових робіт 13 460, в тому числі 5 загальноклінічних, 5 352 імунологічних, 3 020 імуноферментних, 1 972 біохімічних, 989 морфо-гістохімічних та 2 122 методом полімеразно-ланцюгової реакції;
- для університетської лікарні – 5 258;
- для працівників ТДМУ – 1 356 аналізів;
- для студентів ТДМУ – 2 797 аналізів.

(Продовження на стор. 6)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011–2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2–5)

На базі цієї лабораторії виконують 9 докторських, 54 кандидатські і 7 магістерських робіт 2012 року на базі ЦНДЛ виконували 3 НДР, що фінансувалися із держбюджету:

Виконують 77 науково-дослідних робіт, з них:
– докторських дисертаційних робіт – 7;
– кандидатських дисертаційних робіт – 70.
Виконано 42350 аналізів з них:
– за плановими НДР – 8570;
– при виконанні дисертаційних робіт – 33780.

У лабораторії мікробіологічних та паразитологічних досліджень за час проведення профілактичних обстежень студентів медичного, фармацевтичного, стоматологічного факультетів, ННІ медсестринства та працівників ТДМУ зроблено 3906 бактеріологічних (на носійство золотистого стафілококу, бактерій тифо-дизентерійної групи) та 3505 паразитологічних досліджень (на виявлення яєць глистів і ентеробіозу) Крім того, було обстежено 360 студентів-іноземців підготовчого відділення та 1-2 курсів ТДМУ, які прибули з ендемічних за малярією країн, на наявність малярійного плазмодію.

На бактеріальному аналізаторі в рамках наукових досліджень та згідно угодами проведено 534 ідентифікації грампозитивних, грамнегативних бактерій та кандид і 442 визначення антибіотикочутливості.

Виконують мікробіологічні дослідження 5 кандидатських дисертацій, 5 магістерських робіт. Співробітники лабораторії беруть участь у двох комплексних міжкафедральних темах.

На базі лабораторії доклінічних досліджень лікарських засобів заплановано створити лабораторію для проведення біохімічних досліджень, яка матиме лабораторії клітинних культур, Blotting – лабораторію, PCR – лабораторію. Площа лабораторії займає майже 200 м.кв. Розміщена вона буде в цокольному приміщенні адміністративного корпусу.

Стратегічні напрямки діяльності цієї лабораторії:

- нанотоксикологічні дослідження;
- прикладні дослідження біоеквівалентності генеричних лікарських препаратів (на замовлення фармацевтичних фірм, які реєструють свої ліки в Україні);
- фундаментальні та прикладні дослідження результатів взаємодії ліків при їх комбінованому застосуванні (трьох і більше препаратів, які використовують при найбільш актуальних патологічних процесах);
- фундаментальні та прикладні дослідження ролі генетичних особливостей організму у дії ліків (активності мітосомальної ферментної системи, стійкості до гіпоксії тощо);
- фундаментальні дослідження з вивчення ролі системи оксиду азоту в механізмах розвитку уражень внутрішніх органів при різноманітних патологічних процесах.

ВІДДІЛ ПАТЕНТНО-ЛІЦЕНЗІЙНОЇ РОБОТИ

Упродовж 2011/2012 навчального року до Укрпатенту надіслано 51 заявку на винаходи (корисні моделі). За рік отримано 47 охоронних документів, з яких 44 патенти і 3 позитивні рішення.

До найбільш конкурентноспроможних слід віднести пристрій, розроблений на кафедрі загальної хірургії з комбустіологією (науковий керівник, проф. В.В.Бігуняк). Асистент А.О. Ковальчук розробив дерматом нового покоління із змінними головками одноразового використання, що має важливе протиепідеміологічне значення в профілактиці зараження ВІЛ-СНІД інфекціями та гепатитами. Пристрій демонструвався на всесвітніх виставках в Гаазі (Нідерланди) та Дюссельдорфі (Німеччина). Розробка знайшла визнання і викликала значний інтерес як в комбустіологічних відділеннях України, так і в країнах Європи та США.

Запропоновано низку оригінальних технічних рішень у сфері експериментальної медицини, зокрема, в дослідженні патогенезу інтоксикації шапинковими грибами, а також спосіб корекції антиоксидантної функції печінки за умов гострого гепатиту та спосіб відновлення прохідності тонкої кишки при странгуляційній кишковій непрохідності.

До особливо перспективних нових технічних рішень, які запропонували науковці університету, слід віднести способи хірургічного лікування хворих, зокрема, на виразкову хворобу шлунка, передопераційної підготовки ранової поверхні трофічної виразки, інтраопераційного лаважа при кишковій непрохідності.

На інноваційну реалізацію може розраховувати спосіб корекції фотодинамічного ефекту в мікробних клітинах, зокрема, у створенні мікробіологічних діагностичних тестів.

На особливу увагу заслуговує спосіб діагностики ендогенної інтоксикації та спосіб діагностики гастроєзофагеальної рефлексної хвороби.

Заслуговує схвалення активне залучення винахідників до розробки нових перспективних технічних рішень у форматі нового наукового напрямку університету в сфері нанотехнологій. До таких слід віднести спосіб моделювання взаємодії токсинів білдої поганки з клітинами крові та спосіб визначення пиллового забруднення повітря.

Оригінальні технічні рішення створено в галузі лабораторної діагностики захворювань на основі використання сучасних досягнень наук у стикових сферах знань. Це стосується способів діагностики демодікозу, грипу, доброякісної гіперплазії передміхурової залози, а також визначення імунної толерантності лейкоцитів до антигену, оцінки функціональної спроможності біоімплантату на основі кріоліофілізованої ксеногенної шкіри тощо. Заслуговують на увагу принципово нові технічні рішення у сфері морфологічних наук, зокрема, способи нормоволемічного гемоділізії, визначення асиметрії судинного русла. Вирізняються новизною нові технічні рішення, виконані з використанням наноматеріалів. Так, слід очікувати на інноваційну реалізацію способу моделювання цитотоксичної дії мікро- і наносфер кристалічного кремнію.

Актуальним завданням сучасної фармації є створення нових високоефективних препаратів, зокрема, з рослинної сировини, одним з яких є таблетований противиражковий засіб, а для лікування та профілактики хворих з алергічними захворюваннями – збір з лікарських рослин.

На інноваційне продовження слід розраховувати новостворені речовини з антигіпоксичними та антиоксидантними властивостями, яка може бути використана в комплексній терапії гострого респіраторного дистрес-синдрому.

Винятково перспективними слід вважати винаходи та корисні моделі у сфері фармакології і фармації, зокрема, тих, що стосуються виконання держбюджетної теми зі створення лікарського засобу на основі подрібненого субстрату кріоліофілізованої шкіри свині для лікування дорослих і дітей з імунозалежною патологією.

Перспективними є також способи остеопластики коміркового відростка щелепи, а також лікування хворих на хронічний панкреатит.

Запропоновано низку оригінальних технічних рішень у сфері лабораторної діагностики паразитозу, зокрема, демодікозу на основі методу поляризованої флуоресценції, високоінформативні моделі патологічних процесів, високоефективні способи хірургічного лікування хворих, зокрема, у сфері онкопроктології.

ВІВАРІЙ УНІВЕРСИТЕТУ

Протягом навчального року проводили роботу з вирощування та утримування лабо-

раторних тварин і свиней в'єтнамської породи.

Для наукових досліджень використано:

- білі щурі – 4852 гол.;
- білі миші – 20 гол.;
- морські свинки – 71 гол.

Нині в дослідках з підготовки наукових робіт є 676 гол. щурів білих.

СТУДЕНТСЬКЕ НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО

Розвитку студентської науки посприяло прийняття «Положення про фінансування студентського самоврядування». Так, у Положенні передбачено щороку виділяти для студентського самоврядування (в тому числі науки) кошти в розмірі 0.5% від зароблених університетом за минулий рік. На 2012 р. ця сума складає майже 300 тис. грн. З них на наукові проекти припадає близько 80%.

Упродовж року студенти ТДМУ подали до друку 21 статтю (учасники студентських наукових програм – 14), 164 тези на конференції в Україні та за кордоном (учасники програм – 83), презентовано 102 усних виступи (учасники програм – 56), 2 студенти подали патенти.

2011-2012 н.р. на Всеукраїнський конкурс студентських наукових робіт подано 9 праць. Дипломами II ступеня нагороджені Волянська Наталія та Колеснік Оксана (студентки фармацевтичного факультету) і Папірко Людмила (студентка медичного факультету).

Подано 4 роботи до участі у конкурсі на здобуття премій НАН України для молодих учених і студентів ВНЗ за кращі наукові роботи.

Студенти медичного факультету Ліна Багній, Вікторія Геряк, Ірина Дереворіз і Тарас Добрянський в листопаді 2011 р. брали участь у четвертому міжнародному студентському конгресі в м. Прага.

У травні 2012 р. студенти медичного факультету Виваль Микола і Соліляк Оксана взяли участь у 2-му Міжнародному медичному конгресі студентів IMESCON в м. Самсун (Туреччина), де отримали II місце.

Проведено спільне засідання ради СНТ та студради для надання рекомендацій студентам випускних курсів для участі у конкурсі на навчання в магістратурі, рекомендацію отримали 8 студентів медичного факультету, 12 – фармацевтичного.

23-25 квітня 2012 року в ТДМУ ім. І.Я. Горбачевського проведений XVI Міжнародний медичний конгрес студентів і молодих вчених. У збірнику тез опубліковано 582 тези, з них 312 з України, із закордону – 9 (Болгарія, Молдова, Польща, Росія), а також 261 – від студентів ТДМУ.

ВІДДІЛ НАУКОВИХ ФОРУМІВ

За звітний 2011-12 навчальний рік відділ форумів брав участь в організації та проведенні 19 науково-практичних та навчальних конференцій.

Згідно з рішенням УкрМедПатентІнформу МОЗ України та МОНмолодьспорту за даний час 6 конференцій проведені у ранзі Всеукраїнських, інші мали регіональний статус. Метрологічний відділ університету за підтримки відділу форумів провів Всеукраїнську семінараду для спеціалістів-метрологів, підпорядкованих МОЗ України. У роботі конференцій 2011-12 н.р. взяли участь 3196 делегатів, серед яких 28 прибули з держав дальнього зарубіжжя, 11 – представники МОЗ України, 1891 – учасники з різних областей України, 1266 – викладачі нашого університету.

Однією з найбільш масових стала II міжнародна молодіжна конференція медиків-християн, яку організували спільно з Християнською медичною асоціацією України. В конференції взяли участь понад 400 делегатів, серед яких – студенти-медики з України та іноземці (26 країн світу), що навчаються в Україні, а також спікери – викладачі Оксфор-

дського університету, Королівського медичного коледжу Великобританії та інших британських, американських і європейських університетів (зокрема, з Великобританії, США, Канади, Нідерландів, Сербії, Росії, Польщі).

Під час конференцій 2011-2012 було зроблено 839 доповідей-презентацій, 1757 робіт надруковано як тези у 8-ми збірниках матеріалів конференції та 461 робіт – статті у фахових журналах, які видає видавництво «Укрмедкнига».

БІБЛІОТЕКА

Головною метою діяльності бібліотеки є забезпечення навчального процесу навчально-методичною літературою, допомога в науковій роботі, розширення інформаційного забезпечення користувачів. Слід зазначити, що в час появи Інтернету та інформаційно-комунікаційних технологій у суспільстві відбувається перегляд традиційної ролі та місця бібліотеки в сучасному науковому й навчальному процесах. Ми бачимо перспективу в переході бібліотеки університету на новий організаційно-технологічний рівень, що передбачає:

– стратегію закупівлі усіх видань українською та іноземними мовами по 10-20 примірників;

– популяризацію нових видань шляхом проведення презентацій та дискусій у спеціально облаштованих залах;

– створення електронних каталогів і репозитаріїв видань.

Книжковий фонд бібліотеки нині становить 379242 прим. документів, з яких 210261 прим. складає навчальна література.

Середня кількість навчальної літератури на одного студента становить 57 прим.; наукової літератури – 334 прим. на одного читача-науковця.

Якщо розглянути забезпечення навчальною літературою факультетів університету, то:

- медичний факультет навчальною літературою з клінічних та фундаментальних дисциплін забезпечений на 100%; з суспільно-економічних – на 90 %;
- фармацевтичний – з дисциплін хімічного та природничого профілю, професійної підготовки – забезпеченість 100 %;
- стоматологічний факультет підручниками з фундаментальних дисциплін забезпечений 100 %; з спеціальних дисциплін – 80 %.

Велику увагу приділяють і комплектуванню наукового фонду, де на першому місці стоїть література стоматологічного та фармацевтичного профілю.

На постійному контролі бібліотеки перебуває забезпечення підручниками іноземних студентів. Зараз фонд іноземної літератури для навчання становить 5274 прим.

До послуг користувачів бібліотеки унікальний фонд електронних книг з основних клінічних і фундаментальних дисциплін, який становить 689 прим. на CD та DVD-дисках.

У бібліотеці функціонує три абонементи видачі літератури та чотири читальних залів. До послуг користувачів бібліотеки 24 комп'ютери, під'єднаних до всесвітньої мережі Internet.

У навчально-наукових інститутах та на кафедрах працюють читальні зали, які укомплектовані навчально-методичними матеріалами з дисциплін, які вивчають на цих кафедрах. Всього створено 26 читальних залів.

За єдиним реєстраційним обліком бібліотека нараховує 4990 користувачів. За звітний навчальний рік бібліотека обслуговувала 16769 користувачів, яким було видано 383258 прим. документів. Загальна кількість відвідувань бібліотеки та читальних залів – 147952 користувачі.

Для забезпечення наукового процесу та інформування читачів про найновіші досягнення науки бібліотека отримує 103 назв періодичних видань. Здебільшого це видання медичного та хіміко-біологічного профілю.

(Продовження на стор. 7)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-6)

Про нові надходження літератури та періодичних видань бібліотека інформує користувачів виставкою «Нові надходження», інформацією в газеті «Медична академія» та щомісячно на «Днях інформації». На Web-сторінках бібліотеки розміщена інформація про періодичні видання, що надійшли в бібліотеку; щомісячні нові надходження книг, картотека книгозабезпечення підручниками та посібниками; електронний каталог та інші інформаційні матеріали.

Завершена добудова бібліотеки. Після проведення опоряджувальних робіт буде здійснено комп'ютеризацію бібліотеки, реорганізацію її технологічного та програмного забезпечення. Будуть створені належні умови для зберігання, використання та систематичного поповнення бібліотечного фонду, у приміщенні будуть сучасні читальні зали.

ВИДАВНИЧА ДІЯЛЬНІСТЬ УНІВЕРСИТЕТУ.

Протягом 2011-2012 навчального року видавництво «Укрмедкнига» видало 262 назви різної друкованої продукції (табл. 1).

Таблиця 1

Продукція	Кількість
Підручники	17
Навчальні посібники	17
Монографії	7
Наукові журнали	42
Газети	48
Збірники матеріалів конференцій	12
Збірники рисунків до модульно-тестового контролю	4
Навчально-методична література	36

Видавництво утримує провідні позиції в Україні з видання та реалізації медичної літератури.

Видавництво забезпечує всі підрозділи університету необхідними бланками й іншою друкованою продукцією, розробляє та друкує навчальні таблиці. За минулий рік реалізовано продукції на 944112,18 грн., для власних потреб надруковано продукції 806226,27 грн., бібліотеці передано книг на суму 88688,8 грн. Виплачено гонорарів 71944,8 грн.

Зараз у видавництві в роботі знаходиться 24 назв різних видань, стараємося утримувати провідні позиції в Україні з видання та реалізації медичної літератури. Хоча і реалізація могла б бути кращою, якби автори проявляли більшу активність до розповсюдження видань.

ЛІКУВАЛЬНО-ПРОФІЛАКТИЧНА РОБОТА

34 клінічні кафедри університету розміщені на базах 15 лікувально-профілактичних закладів обласного та міського підпорядкування Тернопільської області, а також Рівненської обласної лікарні. Загальна кількість ліжкового фонду цих лікувально-профілактичних закладів складає 4290 ліжок.

Плідна співпраця з обласним та міським управліннями охорони здоров'я здійснювалася за активної участі адміністрації та провідних фахівців медичного університету в оперативних нарадах МОЗ України в онлайн-режимі, участі обласних спеціалістів і провідних фахівців управління у науково-клінічних конференціях, які проводили на базі НОК «Червона калина», а також професорсько-викладацького складу кафедр на колегіях головного управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації.

2011-2012 навчального року поновлені угоди з додатками між Тернопільським державним медичним університетом ім. І.Я.Горбачевського з одного боку і деякими обласними та міськими лікувальними закладами – з іншого.

Важливою ланкою лікувально-профілактичної роботи стало об'єднання зусиль провідних фахівців клінічних кафедр університету та практичної охорони здоров'я для розв'язання важ-

ливих медичних проблем і реалізації подальших програм для покращання здоров'я нації і країн, зокрема: «Охорона здоров'я матерів та дітей», «Протидія захворюваності на туберкульоз», «Обласна програма розвитку первинної медико-санітарної допомоги на засадах сімейної медицини», «Боротьба з онкологічними захворюваннями», «Репродуктивне здоров'я населення Тернопільської області», «Запобігання серцево-судинним захворюванням та лікування серцево-судинних та судинно-мозкових захворювань», «Цукровий діабет» тощо.

Зараз на клінічних кафедрах Тернопільського державного медичного університету працює 361 викладач (професорів – 63, доцентів – 134, асистентів – 164). З них – 51,5 % мають «вищу» кваліфікаційну категорію, 13,0 % – «першу», 9,0 % – «другу», 26,5 % – без категорії, мають сертифікат спеціаліста. Це переважно викладачі стоматологічного факультету, які нещодавно закінчили інтернатуру та не мають ще достатнього стажу для отримання категорії.

У жовтні 2011 року в МОЗ України успішно

пройшли атестацію на кваліфікаційну категорію 200 викладачів клінічних кафедр Тернопільського державного медичного університету ім. І.Я.Горбачевського з 20 спеціальностей. Вищу категорію присвоєно 43 викладачам, першу – 22, другу – 8 викладачам, підтверджено вищу категорію – 116, першу – 11 викладачам нашого університету.

Працівники клінічних кафедр за 2011-2012 н.р. в поліклініках прийняли 39075 хворих, у стаціонарних відділах пролікували 15618 пацієнтів, у відділеннях на клінічних базах проконсультували 65225 хворих, у інших лікувальних закладах – 8424 осіб. У хірургічних клініках працівники кафедр виконали 6364 операції. Професорсько-викладацький склад кафедр університету в хірургічних відділеннях різних профілів виконував від 25 % до 43 % оперативних втручань. Успішно розвивалася судинна та малоінвазивна хірургія, а також урологія та ортопедія. Працівники всіх кафедр університету за звітний період виконали лікувальне навантаження.

Створення і функціонування у Тернопільській області престижної та потужної університетської лікарні є важливим кроком у реформуванні медичної галузі, що дозволить максимально спростити перехід системи охорони здоров'я до нових умов та поліпшити рівень надання високоспеціалізованої медичної допомоги мешканцям краю.

2012 року проведена реорганізація центру внутрішньої медицини Тернопільської університетської лікарні. До його складу увійшли дві новостворені клініки: невідкладних станів у внутрішній медицині та функціональної діагностики з клінічною патофізіологією.

На базі Тернопільської університетської лікарні викладачі університету працюють у 19 спеціалізованих відділеннях. 97 викладачів усіх клінік Тернопільської університетської лікарні мають спеціалізацію або атестаційну категорію за спеціальністю відповідного відділення. 2011-2012 н.р. спеціалізацію пройшли 15 викладачів клінічних кафедр університету, з них 10 – з числа професорсько-викладацького складу клінік Тернопільської університетської лікарні.

У Тернопільському державному медично-

му університеті ім. І.Я. Горбачевського створено навчально-практичний центр телекомунікаційних технологій з електронною системою запису (самозапису) пацієнтів на прийом до лікаря або на обстеження на первинному, вторинному та третинному рівнях надання медичної допомоги, що є конкретним кроком на шляху реформування системи охорони здоров'я. З цієї метою університет розробив відповідне програмне забезпечення. Було видано спільний наказ Тернопільського державного медичного університету та головного управління охорони здоров'я обласної держадміністрації про введення в дію системи запису (самозапису) пацієнтів. У Тернопільській міській поліклініці №2 встановлено необхідні пристрої – інфомати. Запис до лікаря через систему електронного запису через інфомати забирає 1-2 хвилини. Цей запис можна здійснити і через персональний комп'ютер на сайті www.medicine.te.ua, вибравши зручний для себе день та час прийому до лікаря. У поліклініці пацієнту можуть допомогти реєстратор поліклініки, який пройшов спеціальний курс навчання в нашому університеті. На кафедрах медичного університету визначені відповідальні за своєчасне введення графіків прийому пацієнтів професорами та доцентами, а також працівники кафедр, які безпосередньо будуть здійснювати введення графіків у систему. Частина цих працівників уже пройшли навчання з користування системою запису (самозапису) пацієнтів на консультації у навчально-практичному центрі телекомунікаційних технологій медичного університету з видачею відповідних сертифікатів. Буде здійснюватися ретельний контроль за своєчасним розміщенням співробітниками кафедр графіків консультативного прийому та обстежень пацієнтів з розміщенням відповідної інформації про виявлені недоліки на сайті університету.

Впровадження системи запису (самозапису) – це лише перший етап у створенні веб-інтегрованої телекомунікаційної системи лікувальних закладів Тернополя та області. Другий етап передбачає створення бази даних хворих, яка міститиме медичну інформацію про стан пацієнтів. Третій етап – запровадження системи електронного документообігу в лікувальних закладах всіх рівнів надання медичної допомоги.

Уже функціонує 5 навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у селах області на базі амбулаторії загальної практики-сімейної медицини, фельдшерсько-акушерських пунктів та медичних пунктів.

У листопаді 2011 року відбулося урочисте відкриття навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у селі Увисла та Кокошинці Гусятинського р-ну. У селі Увисла навчально-практичний центр розміщується в приміщенні амбулаторії загальної практики-сімейної медицини. В урочистій церемонії відкриття закладу взяли участь голова обласної державної адміністрації Валентин Хоптян.

У лютому 2012 року заступник міністра охорони здоров'я України Олександр Толстанов та начальник головного управління охорони здоров'я Тернопільської облдержадміністрації Михайло Буртяк відвідали навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги у селі Гнилиці Підволочиського району. Вони оглянули приміщення фельдшерсько-акушерського пункту, ознайомилися з роботою закладу, поспілкувалися із студентами 6-го курсу та інтернами медичного університету, які проходять практичне навчання на базі навчально-практичного центру.

У всіх навчально-практичних центрах Тернопільський медичний університет закупив необхідний інструментарій та медикаменти, поставив необхідне обладнання, є кабінети для надання невідкладної допомоги мешканцям села,

стоматологічні кабінети, оснащені сучасними стоматологічними установками, необхідним інструментарієм і витратними матеріалами.

У липні цього року напередодні спільного розширеного засідання колегії Міністерства охорони здоров'я України та Тернопільської обласної державної адміністрації ректори вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації МОЗ України відвідали центр первинної медико-санітарної допомоги на базі амбулаторії загальної практики-сімейної медицини в селі Увисла Гусятинського району, де студенти та інтерни продемонстрували практичні навички у роботі з телекомунікаційними системами та програмою електронного запису (самозапису) пацієнтів, розроблених і впроваджених медичним університетом у лікувально-профілактичних закладах Тернопільської області.

У рамках спільного розширеного засідання колегії МОЗ України та Тернопільської облдержадміністрації, заступник міністра охорони здоров'я України Олександр Толстанов, працівники Міністерства охорони здоров'я України та начальники головних управлінь охорони здоров'я України відвідали навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги у селах Нове Село та Гнилиці Підволочиського району. Вони оглянули приміщення амбулаторії загальної практики-сімейної медицини (с. Нове Село) та фельдшерсько-акушерського пункту (с. Гнилиці). Інтерни та студенти 6 курсу продемонстрували, як за допомогою телекомунікаційних технологій дистанційно можна передати гінекологічні мазки в університетську лабораторію і ЕКГ в університетську лікарню та отримати заключення в on-line режимі.

У всіх навчально-практичних центрах первинної медико-санітарної допомоги працює система телекомунікаційного зв'язку, з допомогою якої здійснюється:

- дистанційна передача електрокардіограм у Тернопільську університетську лікарню;
- відео-консультації у режимі онлайн з провідними спеціалістами університетської лікарні;
- дистанційна передача гінекологічних мазків у науково-клінічну лабораторію університету і отримання заключення в онлайн-режимі;
- здійснення запису (самозапису) пацієнтів на консультацію до спеціалістів вторинного або третинного рівня (районних або обласних лікувально-профілактичних закладів охорони здоров'я).

Передбачається дистанційна передача дерматоскопій у телекомунікаційній системі для скринінгового обстеження патології шкірних покривів.

За звітний період навчально-практичні центри первинної медико-санітарної допомоги, в яких студенти в умовах сільської місцевості проходять практичне навчання, надали медичну допомогу: у с. Зарубинці – 413 пацієнтам, у с. Гнилиці – 685, у с. Говилів – 973, у с. Увисла – 675 і у с. Кокошинці – 630 пацієнтам.

Консультативно-лікувальну допомогу пацієнтам геріатричного реабілітаційного відділення у с. Денисів Козівського району надавали доценти та асистенти клінічних кафедр терапевтичного профілю згідно із затвердженим графіком з травня 2011 р. За звітний період проведено 41 виїзд з наданням консультативної допомоги за різними спеціальностями фахівцями медичного університету.

У лікувально-діагностичному центрі Тернопільського медичного університету за 2011-12 навчальний рік надано амбулаторну медичну допомогу 1277 студентам. Проведено профілактичний огляд 2274 студентів медичного, фармацевтичного, стоматологічного факультетів та інституту медсестринства з оформленням особистих медичних книжок. У санаторії-профілакторії Тернопільського медичного університету «Червона калина» за звітний період оздоровлено 400 студентів.

(Продовження на стор. 8)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011–2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-7)

Базою чотирьох стоматологічних кафедр медичного університету є стоматологічний центр, який оснащений сучасним обладнанням, де викладачі стоматологічних кафедр надають терапевтичну, хірургічну та ортодонтичну допомогу мешканцям Тернополя та області, разом із студентами проводять профілактичні огляди. Всього стоматологічний центр налічує 29 стоматологічних установок. Зараз на цій базі налагоджується робота зуботехнічної лабораторії, імплантологічного кабінету та автоклавної.

За звітний період співробітники стоматологічного центру прийняли 4906 пацієнтів, провели 62 оперативних втручань. Співробітники центру впроваджують сучасні методики лікування, використовують сучасні пломбувальні матеріали, надають амбулаторну хірургічну допомогу, послуги зубного протезування, впроваджують сучасні методики лікування карієсу зубів і його ускладнень, захворювань слизової оболонки порожнини рота та парадонту.

На забезпечення виконання наказу МОЗ України від 09.02.2008 р. № 30 «Про заходи щодо профілактики і боротьби з грипом та гострими респіраторними інфекціями в Україні», в університеті був реалізований план профілактичних заходів. За кошти профспілки Тернопільського медичного університету у жовтні 2011 року було закуплено 210 доз вакцини «Вакігрип», які були повністю використані для вакцинації працівників і студентів нашого університету. У зв'язку з проведенням протиепідемічними протигрипозними заходами спалахів грипу та ГРВІ серед студентів і працівників університету не було.

У перспективі у Тернопільському державному медичному університеті ім. І.Я. Горбачевського будуть організовані 3 навчально-практичні центри на базі сільських амбулаторій загальної практики-сімейної медицини та фельдшерсько-акушерських пунктів, у місті Тернополі – 4 навчально-практичні центри, в яких разом з лікарями загальної практики-сімейної медицини лікувальних комунальних закладів міста силами викладачів університету надаватимуть медичну допомогу жителям приписаних мікрорайонів міста і проводитимуть навчальну практику студенти і лікарі-інтерни. Для цього коштами університету в навчально-практичних центрах буде проведений сучасний капітальний ремонт приміщень, наданих Тернопільською областю і міською радами в довготривалу оренду, і встановлене необхідне медичне та стоматологічне обладнання.

Триватиме й надалі робота над реалізацією проекту будівництва лабораторного корпусу Тернопільської університетської лікарні за участі у ньому Тернопільського медичного університету. Добудову площею 1005,74 кв.м. (III поверх лабораторного корпусу) здійснюватимуть за рахунок коштів спеціального фонду університету. Орієнтовна вартість будівельно-монтажних робіт становитиме 4,5 млн. грн. Розміщення кафедри клініко-лабораторної діагностики на зазначеній площі дозволить поліпшити підготовку фахівців з лікувальної справи та лабораторної діагностики, покращити якість лабораторної діагностики у хворих, які перебувають на лікуванні не лише в Тернопільській університетській лікарні, але й в інших лікувально-профілактичних закладах нашої області.

МІЖНАРОДНА ДІЯЛЬНІСТЬ

За 2011-2012 навчальний рік діяльність відділу міжнародних зв'язків зосереджували на таких напрямках:

– забезпеченні працівників університету інформацією щодо міжнародних грантів і наукових форумів;

– співпраці з головним управлінням міжнародних зв'язків МОЗ України щодо організації закордонних відряджень на конференції та стажування науковців університету;

– співпраці між медичним університетом і закордонними організаціями, університетами, асоціаціями відповідно до укладених раніше угод.

На кафедрах університету розповсюджували інформацію щодо конференцій медичного спрямування, які відбуватимуться в різних країнах світу. Надавали консультації з оформлення документів для закордонних відряджень на конференції, форуми, симпозиуми та з'їзди медичного спрямування, а також для подання на міжнародні гранти.

За звітний період наш університет успішно продовжував традиції співпраці з вищими навчальними закладами країн Європи та світу, плідно працюючи над створенням реноме університетського закладу світового рівня.

Розширили коло наших зарубіжних партнерів:

1. Університет Південної Кароліни, Апстейт (Спартанбург, США);
2. Біомедичний інститут університету Клемсона (Клемсон, США);
3. International Career Consulting, Inc. (Нью-Йорк, США);
4. Eligere Global Health, LLC (Грінвіль, США);
5. Вроцлавський медичний університет (Вроцлав, Польща);
6. Святкошиська вища школа у м. Кельце (Кельце, Польща);
7. Сілезький університет в Катовіцах (Катовіце, Польща);
8. Карловий університет в Празі, Перший медичний факультет (Прага, Чехія);
9. Словацький медичний університет (Братіслава, Словаччина);
10. Віденський медичний університет (Відень, Австрія);
11. Національний коледж «Фітіла» (Патра, Греція);
12. Вільнюський імплантологічний центр (Вільнюс, Литва);
13. Російський національний дослідницький медичний університет імені М.І. Пирогова Міністерства охорони здоров'я і соціального розвитку Російської Федерації (Москва, Росія);
14. Московський державний медико-стоматологічний університет (Москва, Росія);
15. Федеральна державна установа науки «Центральний науково-дослідний інститут епідеміології» Росспоживнагляду (Москва, Росія);
16. Новосибірський державний медичний університет (Новосибірськ, Росія);
17. Сибірське відділення Російської АМН (Новосибірськ, Росія);
18. Державний бюджетний освітній заклад вищої професійної освіти «Кіровська державна медична академія» Міністерства охорони здоров'я і соціального розвитку Російської Федерації (Кіров, Росія);
19. Тбіліський державний медичний університет (Тбілісі, Грузія);
20. Державний освітній заклад вищої професійної освіти «Таджицький державний медичний університет імені Абуалі ібні Сіно» (Душанбе, Таджикистан);
21. АТ «Медичний університет Астана» (Астана, Казахстан);
22. Казахська академія спорту та туризму (Алмати, Казахстан);
23. Ургенчський філіал Ташкентської державної медичної академії (Ургенч, Узбекистан);
24. Університет Лінкольна (Куала-Лумпур, Малайзія).

17 січня 2012 року було створено громадське об'єднання «Міжнародний науково-освітній інноваційно-технологічний консорціум медичних вищих навчальних закладів і вищих навчальних закладів фізичного виховання і

спорту», до складу якого увійшло 22 університети-партнери. Створено веб-сайт Консорціуму www.consortium-univ.te.ua.

Протягом 2011-2012 навчального року відділ міжнародних зв'язків зорганізував 40 закордонних відряджень 41 працівника ТДМУ у 17 країн світу, а саме:

- з метою участі в міжнародних наукових та освітніх форумах і конференціях – 26 відряджень (32 працівники);
- для налагодження міжнародної співпраці – 3 відрядження (5 працівників);
- для проходження стажувань – 9 стажувань (16 працівників);
- з метою участі в олімпіадах та чемпіонатах – 2 відрядження (3 працівники).

16 закордонних відряджень викладачів ДВНЗ «Тернопільський державний медичний університет імені І.Я. Горбачевського МОЗ України» були здійснені за кошти приймаючої сторони.

З 20 до 30 липня 2012 року відбувся 7-й етап Міжнародних літніх студентських шкіл на базі НОК «Червона Калина», в роботі яких взяли участь 50 студентів ТДМУ та 40 гостей з:

- Австрії (Віденський медичний університет, м. Відень);
- Польщі (Вроцлавський медичний університет, Сілезький медичний університет, м. Катовіце);
- Росії (Кіровська державна медична академія, м. Кіров; Московський медико-стоматологічний університет, м. Москва; Російський національний дослідницький медичний університет імені М.І. Пирогова, м. Москва; Новосибірський державний медичний університет, м. Новосибірськ);
- Чехії (Карловий університет, м. Прага);
- Словаччини (Словацький медичний університет, м. Братіслава);
- Грузії (Тбіліський державний медичний університет, м. Тбілісі);
- Казахстану (медичний університет «Астана», м. Астана);
- Таджикистану (Таджицький державний медичний університет імені Абуалі ібні Сіно, м. Душанбе).

НАЦІОНАЛЬНО-ПАТРІОТИЧНА ТА ВИХОВНА РОБОТА

Виховна робота – важлива складова частина навчального процесу. Підготовка фахівця у вищому навчальному закладі без неї неможлива.

Першим з напрямків виховної роботи є патріотичне виховання, в якому велику роль

з національно-патріотичною тісно пов'язана правознавча робота. Їй активно сприяє правова комісія і бібліотека університету, де діє змінна виставка літератури і періодики про права та обов'язки студента.

Підвищення рівня національно-патріотичної та правознавчої роботи забезпечується за рахунок взаємодії з бібліотекою університету та кафедрою суспільних наук. Бібліотека ТДМУ постійно проводить тематичні, присвячені календарним святкам і культурним подіям книжково-ілюстративні виставки та бібліотечно-бібліографічні огляди літератури з книжкових фондів бібліотеки університету.

Постійно велику увагу в університеті приділяють художньо-естетичному вихованню студентів. Реалізація творчого потенціалу молоді здійснювалася у різноманітних гуртках художньої самодіяльності.

Позитивним є те, що у заходах та конкурсах щорічно беруть участь студенти всіх факультетів університету і зазначені заходи стають більш масовими. І як результат цього є активна участь і перемоги наших студентів у різноманітних конкурсах. Особливо варто відзначити участь наших студентів у Всеукраїнському фестивалі-конкурсу мистецтв студентів-медиків та працівників лікувальних установ «Ліра Гіппократа-2011», на якому студенти університету Куліковський Богдан (2-й курс медичного факультету) та Авдеева Роксана (2-й курс стоматологічного факультету) були нагороджені дипломами лауреатів 1-го та 2-го ступеня.

Упродовж року активно проводили морально-етичну роботу. Враховуючи серйозність проблеми проявів ксенофобії, расової та етнічної дискримінації в українському суспільстві в університеті була проведена інформаційно-просвітницька зустріч студентів-іноземців з начальником відділу охорони громадського порядку Тернопільського МВ УМВС України в Тернопільській області п. Фірманом А.М.

З метою морального та професійно-етичного виховання та в зв'язку зі святкуванням цього року 55-річчя заснування університету для студентів всіх курсів і факультетів організовані та проведені зустрічі з ветеранами університету.

В університеті створений та активно працює волонтерський рух, учасники якого надають посильну допомогу та моральну підтримку людям похилого віку. Студенти-волонтери провели акцію з виготовлення іграшок для дітей з малозабезпечених та багатодітних сімей, дітям з числа сліпих та слабозорих зі спецшколи-інтернату та тим, які

відіграє ознайомлення студентів зі звичаями, традиціями, пам'ятниками матеріальної культури рідного краю, звернення до історико-культурних цінностей минулого через бесіди та екскурсії.

перебували в дитячому та підлітковому відділеннях психоневрологічної лікарні, шляхом придбання необхідних побутових речей, одягу та солодких подарунків.

(Продовження на стор. 9)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011-2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Продовження. Поч на стор. 2-8)

Виховна робота зі студентами здійснюється і через студентське самоврядування. Органом самоврядування студентів університету є студентська рада, яка працює згідно з Положенням і планом роботи. Члени студентської ради ТДМУ беруть участь у всеукраїнських, обласних форумах молоді, засіданнях круглих столів з питань молодіжної політики, у вирішенні всіх питань щодо організації навчально-виховного процесу. Студентська рада університету зорганізовує та залучає студентів усіх факультетів до всеукраїнських акцій.

Щомісячно проводять студентську раду за участю представників органів студентського самоврядування та адміністрації університету, де здійснюється аналіз та оцінка зробленого за час від попередньої ради, визначаються головні проблемні питання на близьку та подальшу перспективу, виробляються механізми і шляхи розв'язання проблем.

Одним з головних учасників виховного процесу є куратори академічних груп, яких у нашому університеті понад 300. Куратори допомагають сформувати колектив академічної групи, проводять індивідуальну та групову організаційно-виховну та культурно-освітню роботу, здійснюють педагогічний контроль за навчальним процесом.

Усі виховні та культурно-масові заходи постійно висвітлюємо в газеті «Медична академія».

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Фінансування діяльності університету проводиться за двома джерелами – державне (загальний фонд) і власні надходження (спеціальний фонд). Фінансування з державного бюджету 2011 року та у I півріччі 2012 року проведено на 100 % до затвердженої бюджетної пропозиції.

З бюджету фінансували витрати на оплату праці, виплату стипендій, виплати на харчування та придбання навчально-методичної літератури (в розмірі трьох академічних стипендій) студентам з числа дітей-сиріт та дітей, які позбавлені батьківського піклування. На оплату комунальних послуг і енергоносіїв наприкінці 2011 року додатково до затверджених кошторисом призначень Міністерство охорони здоров'я України виділило 570 200 грн. У зв'язку зі щорічними переглядами діючих посадових окладів, збільшенням витрат на виплату індексації стипендій студентам (яка 2012 року склала майже 36%) мала місце тенденція до збільшення фінансування щодо загального фонду:

2008 р. – 17 025 300 грн.;
2009 р. – 19 367 114 грн.;
2010 р. – 21 272 884 грн.;
2011 р. – 23 769 000 грн., у тому числі на оплату праці – 10 501 600 грн.;
2012 р. – 24 522 000 грн., у тому числі на оплату праці – 11 433 900 грн.

Основна частина затрат припадає на забезпечення оплати праці працівників університету, яка протягом останніх років знає значних змін (п'ять – шість разів протягом року) та розрахунків за комунальні послуги і спожиті енергоносії.

Відповідно надходження за спеціальним фондом склали:

2011 р. – 58 млн. 543 тис. 842 грн.;
2010 р. – 52 млн. 669 тис. 500 грн.;
2009 р. – 38 млн. 618 тис. 700 грн.;
2008 р. – 30 млн. 167 тис. 100 грн.;
2007 р. – 23 млн. 63 тис. 400 грн.

У тому числі 2011 року:
– плата за освітні послуги – 51 млн. 607 тис. 220 грн.;

– надходження від господарської та виробничої діяльності – 6 млн. 835 тис. 760 грн.;
– надходження від здачі в оренду нерухомого майна – 63 тис. 333 грн.;

Таблиця 2

	Середньомісячна зарплатня	2010 рік грн.	2011 рік грн.	I півріччя 2012 року грн.
1	Одного працівника загалом по університету	2298	2642	3013
	У тому числі:			
2	Професорсько-викладацького складу	3627	4445	5102
3	Адміністративного, учбово-допоміжного та обслуговуючого персоналу	1341	1476	1543

– надходження від реалізації майна 37 тис. 529 грн.

Найбільшу питому вагу в доходах університету складає плата за навчання – 88,1 %. У межах чинного законодавства проводиться перегляд вартості послуг, які надає університет, зокрема, навчання лікарів-курсантів, лікарів-інтернів, аспірантів, клінічних ординаторів, іноземних студентів. У зв'язку із зростанням затрат на утримання студентських гуртожитків, частково зросла вартість проживання в студентських гуртожитках для певної категорії мешканців. У травні минулого року запроваджено граничний розмір плати за проживання в студентських гуртожитках, який залежить від розміру стипендії студентів, аспірантів, клінічних ординаторів (складає 40% від розміру академічної стипендії). Вказані граничні обмеження чинні і цього року.

Від здачі в оренду нежитлових приміщень за 2011 рік надійшло 63 тис. 300 грн. В I півріччі цього року надходження склали 40 тис. 92 грн.

Додатково на виконання окремих доручень надійшло на рахунок університету 2011 року 74,6 тис. грн., у I півріччі цього року надходження склали 29 тис. 625 грн.

Аналіз середньомісячної заробітної платні працівників університету (табл. 2).

Для забезпечення належних умов навчання та проживання студентів, стійкого фінансового стану університету постійно ведеться робота з вивчення та освоєння можливих додаткових джерел надходження коштів, переглядаються раніше встановлені розміри плати за послуги, але в межах чинних нормативних документів.

АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ

За звітний період діяльність господарського підрозділу спрямовувалася у руслі максимального забезпечення умов для успішної реорганізації навчального, наукового та лікувального процесів, створення належних умов для роботи викладачів, повноцінного навчання, комфортного проживання та відпочинку студентів у гуртожитках.

Підрозділи адміністративно-господарської частини ефективно контролювали експлуатацію будівель, споруд і приміщень навчальних баз, проведення поточних і капітальних ремонтів, охорону майна університету. Це 18 будівель, розташованих у обласному центрі, 14 будівель та споруд НОК «Червона калина» (с. Лошнів Тербовлянського району), музей-садиба І.Я.Горбачевського у с. Зарубинці Збарзького району.

За останній рік введено у дію два навчально-практичних центри медико-санітарної допомоги. В Увисьлі Гусятинського району такий центр розгорнуто у частині орендованих приміщень сільської лікарської амбулаторії.

Власними силами, відповідно до отриманої університетом ліцензії Міністерства регіонального розвитку та будівництва України на проведення господарської діяльності, пов'язаної зі створенням об'єктів архітектури, завершено нове будівництво та введено в експлуатацію навчально-практичний центр первинної медико-санітарної допомоги у с.Кокешинці Гусятинського району. Створені

центри ефективно доповнили вже існуючий комплекс, успішно функціонують, виконуючи різнопланові завдання навчального, лікувального процесів і практичної підготовки майбутніх спеціалістів лікувальників і стоматологів.

Відповідно до існуючих потреб експлуатації будівель, споруд, приміщень та навчальних баз, враховуючи перспективи розвитку всієї матеріально-технічної бази університету постійно діюча комісія визначила об'єкти та обсяги робіт для проведення капітальних і поточних ремонтів на період 2012-2013рр. За результатами діяльності комісії сформовано титульний перелік об'єктів капітального ремонту університету для затвердження у МОЗ України. Усі ремонтно-будівельні роботи на об'єктах, закладених у такий же титульний перелік на минулий рік, успішно виконано. В університеті, по суті, немає корпусу, де б не проводили ремонтно-будівельні роботи.

У навчальному корпусі № 1 ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П. Скакуна проведено капітальний ремонт центральних сходових маршів з фарбуванням стін, заміною балаясин і перил. Замінено дверні та віконні блоки всієї лівої частини будівлі на другому, третьому, четвертому поверхах. Капітально відремонтовано навчальні кімнати кафедри фармакології з клінічною фармакологією. На четвертому поверсі додатково відкрито нові лекційні аудиторії 3а і 3б. Фойє четвертого поверху підготовлено до розміщення виставки експонатів музею університету. Всі капітально відремонтовані приміщення навчального корпусу № 1 умебльовано за індивідуальними замовленнями та функціональним призначенням. Проекти меблевих інтер'єрів і, власне, меблева продукція виготовлена у меблевій дільниці університету. Радикально змінено дизайн освітлення корпусу.

За результатами конкурсних торгів з предмету закупівлі «Капітальний ремонт навчального корпусу № 1 за адресою майдан Воли, 1» з виставлених на торги видів робіт (всього 9 напрямків) комітет з конкурсних торгів акцептував 7 позицій. Укладено угоди з переможцями. Передбачається замінити опалення і вентиляцію у корпусі, капітально відремонтувати і подати у новому сучасному дизайні актову залу, аудиторію № 1, сходові марші правого боку, замінити їх огорожу, капітально відремонтувати навчальні кімнати кафедр медичної хімії і загальної гігієни та екології людини, адміністративних приміщень першого поверху. Заплановано провести заміну всіх дерев'яних віконних блоків корпусу на металопластикові, ремонт даху із заміною покриття на металопрофіль, ремонт і опорядження фасаду та його підсвітки. У цокольних приміщеннях корпусу планується обладнати наукові лабораторії для кафедр ННІ фармакології, гігієни та медичної біохімії імені М.П.Скакуна та гардероб для студентів на 600 місць.

У навчальному корпусі № 2 ННІ морфології на вул. Руській, 12 нові навчальні кімнати отримала кафедра анатомії людини у цокольному поверсі. Капітально відремонтовано дахове покриття, водостічні труби і приямки корпусу. У перспективі – завершення ремонтно-будівельних робіт у цокольних приміщеннях, заміна усіх дерев'яних віконних блоків на металопластикові, влаштування

підсвітки фасаду, благоустрій прилеглої з тильної сторони до корпусу території.

У навчальному корпусі № 3 фармацевтичного факультету на вул. Руській, 36 нові приміщення отримав деканат факультету, патентно-ліцензійний та метрологічний відділи університету. Окремо для фармацевтів облаштовано лекційну аудиторію. У перспективі на майбутнє заплановано капітальний ремонт цієї історичної будівлі, що міститиме заміну системи опалення, дахового покриття, дерев'яних віконних блоків на металопластикові, заміну дверних блоків, ремонт фасаду та його підсвітки, облаштування ще однієї аудиторії для фармацевтів, благоустрій території внутрішнього двору типу «венеціанського дворика».

У навчальному корпусі № 4 університетської бібліотеки на вул. Січових Стрільців, 8 завершено капітальний ремонт частини даху і фасаду. Відбулася процедура конкурсних торгів з предмету закупівлі «Реконструкція з надбудовою університетської бібліотеки за адресою вул. Січових Стрільців, 8». Ремонтно-будівельні роботи йдуть повним ходом, об'єкт планується завершити до початку наступного року. У нових приміщеннях бібліотеки планується зосередити весь бібліотечний фонд і наситити його різноплановою комп'ютерною та оргтехнікою, облаштувати потужну читальну залу.

У навчальному корпусі № 5 ННІ медико-біологічних проблем на вул. Словацького, 2 у перспективі – капітальний ремонт цокольних приміщень корпусу, ремонт фасаду тильної сторони будівлі, благоустрій, опорядження та огороження прилеглої до корпусу території.

У навчальному корпусі № 6 ННІ моделювання та аналізу патологічних процесів на вул. Чехова, 3 у перспективі – капітальний ремонт цокольних і підвальних приміщень з облаштуванням там зуботехнічних тренажерних залів. Планується переобладнати існуючу лекційну аудиторію навчального корпусу під сучасні лінгфонні кабінети для кафедри іноземних мов з медичною термінологією.

Навчальний корпус № 7 на вул. Коцюбинського, 3 став повноцінною, потужною базою для ННІ медсестринства. У цьому ж корпусі отримала нові навчальні площі кафедра екстреної медичної допомоги і медицини катастроф з курсом військової підготовки. Навчальні кімнати кафедри облаштовано як тематично спрямовані, насичені сучасною комп'ютерною та оргтехнікою, умебльовані меблями власного виробництва.

На території комплексу навчальних корпусів на вул. Глибокій, 19А капітально відремонтовано фасади будівель, замінено покрівлі дахів, проведено благоустрій та асфальтування території. Ремонтно-будівельні роботи тривають у цокольних приміщеннях віварію, де планується розмістити кімнати відпочинку та розвантаження для студентів та навчальні кімнати кафедри ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією ФПО та оперативної хірургії і топографічної анатомії.

У навчальних корпусах № 9 і 10 на вул. Чехова 5, 7, що стали базовими для розміщення більшості кафедр стоматологічного факультету і зуботехнічної лабораторії, ведуться роботи з облаштування фантомних залів, навчальних кімнат, кабінету ургентного прийому пацієнтів, комп'ютерного класу. У планах – капітальний ремонт цокольних і підвальних приміщень з облаштуванням там комфортних кімнат відпочинку і розвантаження для студентів-стоматологів і гардеробів; заміна дерев'яних віконних блоків на металопластикові. Гостро стоїть питання водовідведення та гідрозіляції корпусів та опорядження і благоустрій внутрішньої дворової території.

(Закінчення на стор. 10)

.....ВІД СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ – ДО СЕРПНЕВОЇ ВЧЕНОЇ РАДИ

ПІДСУМКИ ДІЯЛЬНОСТІ УНІВЕРСИТЕТУ ЗА 2011–2012 НАВЧАЛЬНИЙ РІК І ЗАВДАННЯ НА МАЙБУТНЄ

(Закінчення. Поч. на стор. 2–9)

Грунтовні ремонти господарники провели на клінічних базах університету, а саме: капітально відремонтовані та умебльовані кафедри загальної та оперативної хірургії, інфекційних хвороб, акушерства і гінекології ФПО, ендоскопії з малоінвазивною хірургією, урологією, ортопедією та травматологією ФПО, педіатрії з дитячою хірургією, внутрішньої медицини №1, внутрішньої медицини № 2, внутрішньої медицини № 3, акушерства і гінекології № 2, хірургії № 1, хірургії з анестезіологією № 2, оториноларингології, офтальмології та нейрохірургії, фармацевтичних дисциплін, фармакогнозії з медичною ботанікою, хірургічної стоматології, клінічної імунології, алергології та загального догляду за хворими, педіатрії № 2. Після аварійного стану, що стався з вини несумлінного підрядника, капітально відремонтовано аудиторію на 180 посадочних місць кафедри неврології,

психіатрії, наркології та медичної психології.

У комплексі студентських гуртожитків № 1,2 на вул. Живова, 3,5 капітально відремонтовані студентська їдальня, адміністративні приміщення академістечка, здоров'я пункту. У перспективі – заміна дерев'яних віконних блоків на металопластикові, реконструкція системи опалення та внутрішньої електромережі, благоустрій, опорядження, огороження та асфальтування прилеглої до гуртожитків території. У цокольних приміщеннях гуртожитку № 1 планується облаштування комплексу кімнат відпочинку для студентів факультету іноземних студентів і сучасного силового тренажерного залу.

У гуртожитку № 3 на вул. Коцюбинського, 18А передбачається провести заміну дерев'яних віконних блоків на металопластикові, капітальний ремонт та опорядження фасаду, заміна системи каналізації, планується встановлення дахової котельні.

У гуртожитку № 4 на вул. Клінічній, 2 завершено усі ремонтно-будівельні роботи. Облаштовано, тренажерну та читальну зали, бібліотеку з набором навчальної літератури.

У НОК «Червона калина с. Лощнів Тербовлянського району капітально відремонтовано кімнати готелю і санаторію-профілакторію, відпочинкових будиночків № 1, 2, 3, 4, приміщень конференц-зали, фойє конгрес-центру, базової тематичної навчальної кімнати кафедри фармакогнозії з медичною ботанікою. У перспективі нові навчальні площі на території військового містечка отримає кафедра екстреної медичної допомоги і медицини катастроф з курсом військової підготовки.

Одним з глобальних завдань на найближчі 5 років є добудова до існуючого навчального корпусу № 1 на майдані Волі, 1 нового сучасного в архітектурному та змістовому значенні

адміністративного корпусу. Планується всі адміністративні приміщення, приміщення ректорату, деканатів перенести у цей новий корпус. Тут же розмістяться зали засідань вченої і спеціалізованих вчених рад та сучасна актовий зал.

Також у найближчій перспективі – створення нового комплексу навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги у школах м. Тернополя №№ 11, 15, 28, 29, у селах Скорики та Нове Село Підволочиського району, с. Урмань Бережанського району та смт. Гримайлів Гусятинського району й навчально-практичного центру реабілітації та медичної допомоги людям похилого віку в с. Гнилиці Підволочиського району.

Загалом, як бачите, роботи попереду ще багато, але поставлені завдання цілком реальні і цілком під силу колективу університету.

ПРОЕКТ РІШЕННЯ ВЧЕНОЇ РАДИ ТДМУ

Пропозиції до проекту рішення вченої ради:

1. Для подальшого вдосконалення організації навчального процесу та забезпечення належної якості практичної підготовки фахівців продовжувати впровадження на всіх кафедрах університету сучасних інформаційних, дистанційних технологій.

Відповідальні: перший проректор.

Термін виконання: протягом року.

2. Забезпечити подальшу роботу з експертизи та конкурсного відбору інноваційних розробок, впровадження у навчальний процес сучасних наукових досягнень на засадах доказової медицини, використання новітньої навчальної та методичної літератури.

Відповідальні: перший проректор.

Термін виконання: протягом року.

3. Продовжити роботу щодо організаційно-методичного забезпечення навчального процесу на засадах кредитно-модульної, практично орієнтованої та циклової системи навчання.

Відповідальні: перший проректор.

Термін виконання: протягом року.

4. Завершити створення відеоматеріалів до практичних занять з дисциплін, що викладаються за дистанційною формою навчання.

Відповідальні: директор центру дистанційного навчання.

Термін виконання: вересень 2012 року.

5. Покращити роботу кафедр з підготовки науково-педагогічних кадрів. Інтернів, випускників ТДМУ, які закінчили університет на «добре» і «відмінно», демонстрували хороші ділові якості під час навчального процесу, рекомендувати на наукову роботу. Активніше залучати науковців у докторантуру, аспірантуру, магістратуру на контрактну форму навчання.

Термін виконання: протягом року.

Відповідальні: завідувачі кафедр.

6. Доукомплектувати кафедри університету сучасним навчальним і науковим обладнанням, відеосистемами, інтерактивними дошками, завершити підведення Інтернету до навчальних кімнат.

Відповідальні: помічник проректора з науково-педагогічної роботи та впровадження новітніх технологій.

Термін виконання: протягом 2013 р.

7. Дооснастити міжкафедральний навчально-тренінговий центр практичної

підготовки сучасними, інформаційними фантомами і тренажерами.

Відповідальні: перший проректор.

Термін виконання: протягом року.

8. Укомплектувати фантомні класи у стоматологічному центрі на вул. Чехова, 7.

Відповідальні: головний лікар стоматологічного центру.

Термін виконання: протягом року.

9. З метою підвищення набору іноземних студентів укласти нові контракти з фірмами, що рекрутують студентів, запросити представників посольств іноземних країн для ознайомлення з умовами навчання і проживання в університеті іноземних студентів, залучати випускників іноземців для рекламування університету після їх повернення на батьківщину.

Відповідальні: декан факультету іноземних студентів.

Термін виконання: протягом року.

10. При проведенні наукових досліджень дотримуватися засад доказової медицини. Виконання наукових досліджень, планових, дисертаційних, магістерських робіт проводити лише на базах сертифікованих лабораторій МНКЛ, ЦНДЛ, наукових лабораторій ННІ або кафедр. Акцентувати увагу наукових керівників на більш широке застосування при виконанні дисертаційних робіт сучасних методів дослідження, зокрема, проточної цитофлюориметрії, ланцюгової полімеразної реакції тощо.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

11. Встановити постійний контроль за своєчасним плануванням і виконанням запланованих на факультетах дисертаційних робіт, науковому відділу щорічно наприкінці навчального року проводити аналіз виконання дисертаційних здобувачами з поданням пропозицій щодо укладання трудових угод із ними.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій, декани факультетів.

Термін виконання: постійно, звіт – до 30 червня щорічно.

12. Забезпечити активізацію і контроль ефективності винахідницької й раціоналізаторської роботи в університеті. Звернути увагу винахідників на пріоритетність розробок інноваційних проектів і необхідність патентування, насамперед, ре-

човин і моделей (зразків продукції та апаратури). При укладанні контрактів з викладачами рекомендувати у розділі «Наукова робота» планувати рацпропозиції, патенти і винаходи.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій.

Термін виконання: протягом року.

13. З метою підвищення рівня проведення наукових конференцій посилити роботу з оргкомітетами щодо неухильного дотримання положень про організацію форумів на базі НОК «Червона калина» із забезпеченням самоокупності заходу, реалізації продукції видавництва «Укрмедкнига», своєчасного видання збірників тез, широкого (у т.ч. міжнародного) представництва учасників.

Відповідальні: відділ організації наукових форумів, видавництво «Укрмедкнига», оргкомітети конференцій.

Термін виконання: протягом року – згідно з реєстром проведення конференцій.

14. Активізувати роботу студентського самоврядування, студентських наукових товариств та забезпечити систематичну участь студентів у проведенні наукових досліджень.

Відповідальні: Рада СНТ.

Термін виконання: постійно.

15. Здійснити комп'ютеризацію бібліотеки, реорганізацію її технологічного та програмного забезпечення. Створити належні умови для зберігання, використання та систематичного поповнення бібліотечного фонду.

Відповідальні: проректор з наукової роботи, інноваційних та комп'ютерних технологій, завідувач бібліотеки.

Термін виконання: грудень 2012 р.

16. Провести навчання з користування системою запису (самозапису) пацієнтів на консультації у навчально-практичному центрі телекомунікаційних технологій Тернопільського медичного університету з видачею відповідних сертифікатів. Здійснювати контроль за своєчасним розміщенням співробітниками кафедр графіків консультативного прийому пацієнтів з розміщенням відповідної інформації про виявлені недоліки на сайті університету.

Відповідальні: проректор з наукової роботи та впровадження новітніх технологій, проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи.

Термін виконання: протягом року.

17. Підготувати положення та документацію для створення 4 навчально-практичних центрів первинної медико-санітарної допомоги на базі амбулаторій загальної практики та сімейної медицини м. Тернополя та 3 навчально-практичних центрів у селах Тернопільської області.

Відповідальні: проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи, проректор з науково-педагогічної роботи та соціальних питань.

Термін виконання: до 31.12.2012 р.

18. Активізувати роботу з пропаганди здорового способу життя, протидії проявам аморальності, правопорушення, бездуховності, антигромадянської діяльності, расизму та ксенофобії серед студентської молоді.

Відповідальні: помічник проректора з виховної роботи.

Термін виконання: протягом року.

19. Першочергово спрямувати кошти загального та спеціального фондів державного бюджету на поліпшення матеріально-технічного та комп'ютерного забезпечення навчального процесу, соціального захисту працівників і студентів, проведення капітальних та поточних ремонтів будівель і приміщень навчально-житлового призначення та енергетичного обладнання.

Відповідальні: помічник ректора з економічних питань.

Термін виконання: протягом року.

20. Забезпечити виконання капітальних ремонтно-будівельних робіт згідно затвердженого титульного переліку на 2012 рік.

Відповідальний: проректор з НПР та соціальних питань, помічник ректора з будівництва.

Термін виконання: до 31.12.2012 року.

21. Впровадити заходи зі скорочення витрат енергопостачання та підготовки корпусів та гуртожитків університету до опалювального сезону.

Відповідальний: пом. проректора з НПР і СП Шапченко Л.О.

Термін виконання: до 15.09.2012 року.

22. Завершити виконання поточних ремонтних робіт у навчальних корпусах і гуртожитках університету.

Відповідальний: помічник ректора з будівництва.

Термін виконання: до 01.09.2012 року.

БЕЗПЕЧНЕ ТА ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ЛІКІВ – НАША СПІЛЬНА МЕТА

Без ліків нині не обійтись. Терапевти, сімейні лікарі, хірурги, акушери-гінекологи, педіатри, стоматологи та інші фахівці використовують їх часто і з успіхом. Кількість потужних медикаментів в усьому світі зростає щорічно на 10-12 новостворених засобів. Лише в Україні наразі зареєстровано і дозволено для медичного застосування майже 14 тис. лікарських препаратів. Кожен з нас протягом свого життя неодноразово вдається до застосування ліків. Чи це виправдано? У багатьох випадках – так. Але вже в середині минулого століття найбільш виважені, тверезо мислячі та сумлінні лікарі дійшли висновку, що «ліки – це не снайперська куля, а снаряд, який б'є по площі» (академік Є.М. Тареев), що «у наш час хірургія стає дедалі безпечнішою, а терапія небезпечнішою» (академік Б.Є. Вотчал), що «ми переліковуємо хворих» (академік М.М. Амосов). Медикаменти, справді, великі помічники лікаря у боротьбі з хворобою. Водночас, результат їх дії – це не лише мільйони збережених життів, а й небезпека появи важких, іноді смертельно небезпечних, ускладнень. За сучасними даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, у кожного 10-го хворого в світі прийом лікарських засобів супроводжується розвитком побічних реакцій. У стаціонарах, де 50 % шпитального фонду складає інтенсивна терапія, побічні реакції ліків виникають у кожного 3-го пацієнта.

Світова медична громадськість давно дійшла висновку, що, аби запобігти ускладненням у призначенні лікарських засобів (80 % випадків це можна зробити), необхідна ефективна система контролю за виробництвом та застосуванням медикаментів. Національні системи такого контролю створено у найбільш розвинених

Всі ми хочемо почуватися у безпеці, щодня, щохвилини, ким би не працювали і де б не перебували... Запорукою такої безпеки, коли йдеться про власне здоров'я або здоров'я наших рідних, вважаємо добре налагоджену систему охорони здоров'я. Знаємо, якби щось сталося – лікарі допоможуть, врятують, розрадіють. І хоч медицина не всемогутня, у багатьох випадках ці сподівання справджуються. Допомагають, виліковують, почасті у майже безнадійних ситуаціях.

країнах світу понад 40 років, в Україні – майже 30 років тому. Зараз національні центри з моніторингу (реєстрації) побічних реакцій лікарських засобів функціонують у 60 країнах. Їх діяльність координує Всесвітня організація охорони здоров'я. В Україні ці функції покладено на управління післяреєстраційного нагляду Державного експертного центру (ДЕЦ) МОЗ України та регіональні відділення ДЕЦ, які створено у кожній області. Власне, державна система збирання, наукової оцінки та контролю інформації про побічні реакції (ПР) або про відсутність ефективності (ВЕ) лікарських засобів (ЛЗ) в умовах їх звичайного застосування отримала назву системи фармакологічного нагляду. З цього визначення випливає одна важлива теза: ПР ЛЗ є проявом фармакологічних властивостей ліків. Як відомо, фармакологічні властивості можуть бути бажаними, які використовують у процесі лікування, і небажаними – побічними реакціями та ускладненнями. В інструкціях для медичного застосування кожного препарату завжди фігурує інформація про його бажані властивості («фармакологічні властивості»), при яких захворювань його можна використати («показання для застосування»), та небажані, або побічні, реакції, які можуть виникати («побічні ефекти»). Майстерність лікаря якраз і полягає в тому, щоб під час лікування досягнути бажаних результатів і водночас не зашкодити пацієнтові. Важливо пам'ятати, що ПР

ЛЗ не зв'язані зі змінами якості ЛЗ, які можуть виникати при порушеннях під час виробництва, транспортування чи зберігання ліків.

На підставі Закону України «Про лікарські засоби» (1996 р.) було розроблено кілька наказів МОЗ України, в яких висвітлено мету та порядок функціонування фармаконагляду. Останнім подібним документом є наказ МОЗ № 898 від 26.12.2006 р., зі змінами, які затверджено наказом МОЗ № 1005 від 29.12.2011 р.

У першій редакції наказу № 898 наголошено на тому, що всі лікарі закладів охорони здоров'я, незалежно від їх відомчого підпорядкування та форми власності, зобов'язані надавати інформацію про будь-які ПР ЛЗ чи відсутність ефективності (ВЕ) ЛЗ за встановленою формою карти-повідомлення № 137/о (Додаток 1 до Наказу МОЗ № 898).

Відповідно до останньої редакції наказу № 898, **відомості про ПР чи ВЕ ЛЗ повинні надавати не лише лікарі, але й інші категорії фахівців, залучених до процесу лікування: фельдшери, акушерки, провізори, фармацевти, медсестри.** Більше того, **таке повідомлення може подати пацієнт**, в якого розвинулася ПР при застосуванні якогось ЛЗ. Для цього передбачена спеціальна форма повідомлення (додаток 3 до згаданого наказу МОЗ України).

Ще одне важливе нововведення: необхідно подавати повідомлення про **ПР чи ВЕ всіх ЛЗ**, у тому числі **медичних імунобіо-**

логічних препаратів (вакцин та препаратів крові) при їх застосуванні у всіх категорій пацієнтів, у тому числі про їх негативний вплив на плід, якщо ліки призначають вагітній жінці, на новонароджених дітей, якщо ліки вживає жінка під час грудного вигодовування, про ускладнення в результаті зловживання ліками та при формуванні залежності від них. Відомості про всі **серйозні** ПР (призводять до шпиталізації або збільшують її термін, до інвалідизації, загрози життю чи смерті пацієнта, спричиняють аномалії розвитку плода і вроджені аномалії), а також **непередбачувані** ПР (такі, характер або ступінь прояву яких не відповідають інформації про лікарський препарат, яка є в листку-вкладці та/або в інструкції для медичного застосування лікарського засобу) повинні передавати у регіональне відділення ДЕЦ протягом 2 діб, про всі інші випадки ПР – протягом 15 діб з часу їх виникнення. Інформація може бути передана за адресою: 46001, м. Тернопіль, майдан Воли, 1, кафедра фармакології з клінічною фармакологією. Звідси після перевірки та первинного аналізу повідомлення про ПР/ВЕ ЛЗ надсилають до ДЕЦ МОЗ України (03151, м. Київ, вул. Ушинського, 40). Питання моніторингу ПР/ВЕ ЛЗ знаходиться на постійному контролі Міністерства охорони здоров'я України.

Система фармакологічного нагляду спрямована на захист пацієнтів у процесі призначення ліків (як би парадоксально на перший погляд це не звучало). Нагромадження та аналіз відомостей про ПР ЛЗ дозволяє Міністерству охорони здоров'я приймати необхідні регуляторні рішення, зокрема про призупинення застосування та навіть припинення виробництва чи про відмову у реєстрації тих препаратів в Україні, щодо яких у процесі їх призначення доведена серйозна негативна дія на здоров'я людини,

а ризик при їх призначенні переважає користь. Ця система захищає й лікарів від необґрунтованих претензій з боку їх пацієнтів. Адже власне повідомлення про ПР ЛЗ свідчить, що вони зв'язані з властивостями цього препарату чи з індивідуальною реакцією людини на цей засіб (наприклад, при розвитку алергії), а не з помилками лікаря при його призначенні. Якщо лікар вчасно повідомляє про такий випадок, це свідчить про його уважне ставлення до пацієнта, високий фаховий рівень, що дозволяє йому вчасно відреагувати на можливі ускладнення в процесі фармакотерапії. Щодо лікувального закладу, звідки до Міністерства охорони здоров'я на кінцевому етапі надходять повідомлення про ПР/ВЕ ЛЗ, робиться висновок про чітку організацію його роботи та неухильне виконання наказів МОЗ.

Щорічна кількість повідомлень про ПР ЛЗ, які надходять до ДЕЦ з різних областей України, з року в рік зростає. Зокрема, 2010 р. вона становила 8507 випадків, торік – уже 11 347. Це пов'язано не з погіршенням якості препаратів, а з тим, що прогресивно збільшується активність лікарів у сфері моніторингу ПР ЛЗ. Сподіватимемося, що залучення до збирання інформації про ПР ЛЗ фельдшерів, акушерів, медсестер, провізорів, фармацевтів, пацієнтів та розширення спектру найменувань тих препаратів, які знаходяться на контролі, не просто збільшить потік повідомлень про ПР ЛЗ, що не є самоціллю, а дозволить досягнути в Україні по-справжньому безпечного застосування ліків, а в кінцевому підсумку – покращити ефективність лікування захворювань та якість життя людей.

Катерина ПОСОХОВА,
керівник регіонального відділення Державного експертного центру МОЗ України, професор ТДМУ

ОБ'ЄКТИВ

НА ЧАСІ

Вікторія ГУК, студентка фармацевтичного факультету (ліворуч);

Ольга АНТРОПОВА, лікар-інтерн-стоматолог (праворуч)

Фото Павла БАЛЮХА

СТЕРЕЖІТЬСЯ КИШКОВИХ ІНФЕКЦІЙ

Теплої пори року найчастіше виникає загроза підхопити гострі кишкові інфекції: харчові токсикоінфекції, гастроентероколіти, сальмонельоз, дизентерію, ботулізм і навіть черевний тиф та холеру.

Торік на Тернопільщині було зареєстровано спалах сальмонельозу і ротавірусної інфекції та майже тисячу випадків інших кишкових інфекцій.

У першому півріччі цього року спостерігаємо зниження захворюваності на кишкові інфекції на 18,7 відсотка. Але в дев'яти районах області відзначається зростання захворюваності різної

інтенсивності: в Борщівському – на 31, 9%, Бучацькому – на 22,3%, Підволочиському – на 54,6 %, Зборівському – 17,8%, у Шумському збільшилися попередні показники втричі, Тернопільському районі – на 45,5 %.

Кишкові інфекції – це група інфекцій, що викликає захворювання травного тракту з такими клінічними проявами як підвищення температури тіла, пронос, блювання. Ці захворювання виникають внаслідок вживання заражених продуктів або води, які проникають в організм людини через брудні руки, продукти харчування. Наявність збудників, їх розмноження в продуктах харчування не впливає на смакові якості харчів. Час від зараження лю-

дини до перших клінічних проявів захворювання триває від кількох годин до 2-3 діб.

Часто захворювання на кишкові інфекції стає наслідком вживання продуктів харчування, придбаних на стихійних ринках, у місцях несанкціонованої торгівлі, при вживанні продуктів, що пройшли недостатню термічну обробку. Більшість спалахів виникає внаслідок недотримання санітарно-гігієнічних вимог, залучення носіїв кишкових інфекцій до приготування страв у закладах громадського харчування, на гостинах, урочистостях тощо.

Марія ПАВЕЛЬЄВА,
завідуюча епідеміологічним відділом обласної санепідстанції

ВІТАЄМО!

«ШАНУЄМО ВАС ЗА БАГАТОРІЧНУ НЕВТОМНУ ПРАЦЮ, ВИСОКИЙ ПРОФЕСІОНАЛІЗМ»

13 серпня відзначила ювілейний день народження завідувач міжфакультетської науково-клінічної лабораторії ТДМУ Мартинюк Іза АНТОНІВНА.

щиро шануємо Вас за багаторічну невтомну працю, високий

професіоналізм, сумлінне виконання своїх службових обов'язків.

Ваші порядність, працелюбність, уважне ставлення до людей, прагнення робити добро заслуговують найвищої оцінки і є прикладом для наслідування.

Бажаємо Вам, вельмишановна Ізо Антонівно, доброго здоров'я, невичерпного творчого натхнення, нових здобутків у Вашій благородній діяльності, душевного спокою, людського тепла, доброти, благополуччя і затишку, активного й щасливого довголіття.

Ректорат ТДМУ імені І. Я. Горбачевського

Вельмишановна Ізо Антонівно! Ректорат і весь колектив університету сердечно вітають Вас з ювілейним днем народження! У стінах університету Ви успішно виконуєте одну з найважливіших ділянок роботи – керівника міжфакультетської науково-клінічної лабораторії, організаційно забезпечуєте зразкове функціонування цієї бази наукового і навчального процесу.

Ми глибоко поважаємо і

МУДРОСЛІВ'Я

РУБРИКУ ВЕДЕ ПРОФЕСОР **БОРИС РУДИК**

ЖІНКА, ЯК ЗІРКА...

Зачнеш і народиш сина Всевишнього.

Архангел Гавриїл Діві Марії
Пам'ять зраджує на старість, жінка – змолоду.

Ф. Боднир

Моральність нації залежить від поваги до жінки.

В. Гумбольдт

Порядна жінка ніколи не відмовить собі в тому, чого хоче чоловік.

Б. Крутнер

Жінка, як зірка: кожна спроможна світити, але не кожна зірїти.

Б. Крутнер

У дружини у шафі повинно бути стільки одягу, щоб коханець не помістився.

Р. Крикун

Щасливий той, хто може дружину любити, як коханку, і нещасливий той, хто коханці дозволяє любити себе, як чоловіка.

В. Ключевський

Людина – побічний продукт любові.

Є. Лец

Якщо за справу береться жінка, то можна бути спокійним, що все закінчиться добре.

Г. Маркес

Життя – це рай для грішників.

Г. Милкін

Те, що ми бачимо так мало щасливих шлюбів, якраз і свідчить про цінність і важливість шлюбу.

М. Монтень

Ми дедали більше турбується

про життя у міру того, як воно втрачає свою цінність.

Ж. Руссо

Для мене немає нічого дорожчого й солодшого, ніж душа, яка мене любить, хоча б не вистачало всього іншого.

Г. Сковорода

Про жінку все скажу, коли ляжу в домовину.

Л. Толстой

Коли одружився, то став бабою.

А. Чехов

Тільки разом чоловік і жінка утворюють справжню людину.

Л. Фейербах

Навіжених жінок легше отримати, ніж спокійних – їх ніколи не полишають, хоча інколи вбивають.

Б. Шоу

Одружитися – це означає наполовину зменшити свої права й вдвічі збільшити свої обов'язки.

А. Шопенгауер

УСМІШКИ

Хлопець вступає у медичний університет на відділення «гінекологія».

Його запитують:
– А що у вас династія – гінекологами були ваші прадід, дід, батько?
– Ні, надивитися не можемо.

Виконавши всі поради лікарів, остаточно підірвав здоров'я.

Глухий хірург наркоз не застосує.
Можливості медицини безмежні. Обмежена кількість пацієнтів...

Латину можна назвати мертвою мовою ще й тому, що чим більше на ній розмовляють лікарі, тим менше шансів вижити у пацієнтів.

Перед операцією.
– Лікарю, ви особисто будете мене оперувати?
– Так, люблю, знаєте, хоча б раз на рік перевірити, чи пам'ятаю я ще щось...

ЯКЩО ВКУСИЛА КОМАХА

Влітку багатьом відпочиваючим у лісі або біля водойм часто дошкуляють зграї комарів. Найбезпечнішими з них зазвичай вважають комарів. Справді, кусається комарик начебто не дуже боляче, а от свербить вкушене місце досить сильно. Як підручний засіб радимо використати розтовчене на кашку листя подорожника або манжетки.

З останнього можна також приготувати відвар для компресів: залити дві столові ложки свіжого листя 0,5 літрами окропу, настоювати протягом години, потім процідити. Непоганим засобом, що вгамовує

свербіж, є сира терта молода картопля.

Якщо вас вкусила бджола, оса або шершень, щоб уникнути ускладнень, спочатку потрібно терміново, але обережно видалити жало з ранки. Потім прикласти до вкушеного місця ватку, змочену у нашатирному спирті, розведеному з водою у пропорції 1:5. За відсутності останнього, його можна змінити на кашку з товченої цибулі або сік петрушки. Корисно також прикласти до ранки лід, що допомагає вгамувати набряк. Не завадить випити таблетку супрастину або димедролу.

Небезпечними є укуси на обличчі – не видалене вчасно жало може спричинити набряк тканин обличчя. Тож у таких випадках настійно радимо звертатися до лікарів.

Відповіді на кросворд, вміщений у № 15 (320)

- Агапантус. 2. Сага. 3. Сак. 4. Актив. 5. Саквож. 6. Транс. 7. Текст. 8. Віола. 9. Ля. 10. Іл. 11. Нерпа. 12. Ура. 13. Астана. 14. Арка. 15. Ятрань. 16. Дажбог. 17. Став. 18. Дифенбахія. 19. Студентка. 20. Анафема. 21. Ага. 22. Ері. 23. Яр. 24. Юта. 25. Штемпель. 26. Раж. 27. НЛО. 28. Швагер. 29. Ані. 30. Гана. 31. Фіра. 32. За. 33. РГ. 34. Ягдташ. 35. Азалія. 36. Арад. 37. Хан. 38. Лінія. 39. Нога. 40. Отс. 41. Ігор. 42. Сибарит. 43. Анемона. 44. Траса. 45. Гнат. 46. Інд. 47. Глеаструм. 48. Веста. 49. Сарі. 50. ТРК. 51. Марс. 52. Пані. 53. Як. 54. Клятва. 55. Ада. 56. Норка. 57. Оладі. 58. Алюр. 59. Ірис. 60. ТТ. 61. УТ. 62. Лілія. 63. Арт. 64. Див. 65. Маклер. 66. Таз. 67. Ле. 68. Кіса.

Відповіді у наступному числі газети СКАНВОРД

2. Вулиця у Тернополі									3. Балка
1.			4. Військовий чин у козаків		5. Богині краси у греків			6. Бойова граната	7. Ряд арок
			8. Канал						
			9. Мавпа						
			10. Фігурна лінійка						
			12. «Бері!»						
			14. Заборона						
			15. Ім'я						
			19. Кілограм						
			21. Дипломатич. документ						
			23. Подруга Чапаєва						
			24. Сотка						
			28. Станція між Тернополем і Львовом						
			30. Ім'я						
			31. Житло ескімосів						
			32. Волоська коня						
			33. Акціонерне товариство						
			34. Нота						
			35. Монарх						
			36. Дворянський титул						
			37. Райцентр Тернопілля						
			39. Кислотно-основний індикатор						
			40. Японська гра						
			41.						
			42. Страус						
			43. Апельсиновий напій						
			44. Автозаправна станція						
			45. Італійський мандрильник						
			46. Ін'єкція						
			47. Групова гра						
			49. Розвага						
			50. Річка в Росії						
			52. Вищує льон						
			53. Знак зодіаку						
			55. Схід						
			56. «... на горі два дубки»						
			57. Бог сонця						
			58. Кайка						
			59. Перевіряння вагітності						
			60. До неї кум залицявся						
			61. Нім. фізик						
			62. Орган зору						
			63.						
			64. Навчальний заклад						
			65. Нота						
			66. Бик						